

ЗВІТ

Про результати акредитаційної експертизи освітньої програми

Заклад вищої освіти	Київський національний університет імені Тараса Шевченка
Освітня програма	37131 Географія
Рівень вищої освіти	Доктор філософії
Спеціальність	106 Географія

Цей звіт складений за наслідками акредитаційної експертизи згаданої вище освітньої програми, що проводилася Національним агентством із забезпечення якості вищої освіти.

Звіт є результатом роботи експертної групи. Його основним призначенням є систематизація отриманої інформації, її аналіз та безпосереднє оцінювання якості освітньої програми. Звіт призначений як безпосередньо для закладу вищої освіти, так і для широкої громадськості. Він є публічним документом та буде оприлюднений на сайтах Національного агентства і закладу вищої освіти. Він також є підставою для прийняття подальших рішень галузевою експертною радою та Національним агентством.

Детальніше про мету і порядок проведення акредитації можна дізнатися на вебсайті Національного агентства – <https://naqa.gov.ua/>

Використані скорочення:

ID - ідентифікатор

ВСП - відокремлений структурний підрозділ

ЄДЕБО - Єдина державна електронна база з питань освіти

ЄКТС - Європейська кредитна трансферно-накопичувальна система

ЗВО - заклад вищої освіти

ОП - освітня програма

Загальні відомості

1. Інформація про освітню програму

Назва ЗВО	Київський національний університет імені Тараса Шевченка
Назва ВСП ЗВО	не застосовується
ID освітньої програми в ЄДЕБО	37131
Назва ОП	Географія
Галузь знань	10 Природничі науки
Спеціальність	106 Географія
Спеціалізація (за наявності)	відсутня
Рівень вищої освіти	Доктор філософії
Вид освітньої програми	Освітньо-наукова

2. Відомості про склад експертної групи та акредитаційну експертизу

Склад експертної групи	Прасул Юлія Іванівна, Брайнінгер Ольга Іванівна, Кирильчук Андрій Андрійович (керівник)
Залучений представник роботодавців	-
Дати візиту до ЗВО	24.06.2021 р. – 26.06.2021 р.

3. Посилання на документи, які підлягають оприлюдненню закладом вищої освіти на своєму вебсайті

Відомості про самооцінювання ОП <https://office.naqa.gov.ua/v1/form-se/4236/view>

Програма візиту експертної групи <https://office.naqa.gov.ua/d491d4d7-c1cb-4c3d-91de-d03a90b1b2ff>

4. Інформація про наявність у звіті інформації з обмеженим доступом

Звіт не містить інформацію з обмеженим доступом

I. Наявність або відсутність підстав для відмови в акредитації, не пов'язаних із відповідністю Критеріям оцінювання якості освітньої програми

На думку експертної групи, підстави для прийняття рішення про відмову в акредитації з підстав, не пов'язаних із відповідністю критеріям оцінювання якості освітньої програми:

відсутні

II. Резюме

Загальні враження про ОП, найголовніші висновки щодо відповідності Критеріям

Цілі освітньо-наукової програми (далі - ОНП) "Географія" зі спеціальності 106 Географія третього освітньо-наукового рівня є чіткими та повністю корелюють зі стратегією розвитку Київського національного університету імені Тараса Шевченка (далі – КНУТШ) на період 2018–2025 рр. Структура та зміст ОНП є логічними і послідовними, відповідають вимогам Закону України «Про вищу освіту». Зміст ОНП відповідає науковим інтересам здобувачів та містить всі необхідні освітні та наукові компоненти для повноцінної підготовки до науково-дослідницької, науково-організаційної та практичної діяльності, а також викладацької роботи. Освітня та наукова складові дозволяють здобути знання з обраної спеціалізації, універсальні навички дослідника, а також набуті педагогічної майстерності викладання фахових дисциплін географічного циклу у ЗВО. Освітньо-наукова програма забезпечує процес формування індивідуальної освітньої траєкторії здобувачів вищої освіти, форми і методи навчання базуються на врахуванні студоцентрованого підходу і принципів академічної свободи. Освітньо-науковий процес забезпечують науково-педагогічні працівники (далі - НПП) відповідної освіти і високої кваліфікації, які успішно поєднують навчально-викладацьку і науково-дослідницьку роботу. В ЗВО послідовно дотримуються вимог академічної доброчесності. Забезпечення матеріально-технічними ресурсами знаходиться на достатньому рівні. Наявні види освітньо-наукової діяльності регламентовані внутрішніми нормативними документами. Правила прийому на навчання є чіткими, зрозумілими. В Університеті відсутні ознаки дискримінації за будь-якою ознакою.

Підсумок сильних сторін програми та позитивних практик

Мета ОНП "Географія" зі спеціальності 106 Географія третього освітньо-наукового рівня повністю узгоджується з місією та стратегією Університету. При розробці ОНП враховано галузевий та регіональний контекст і потреби вітчизняного та світового ринку праці. Зміст ОНП має відповідну структуру, освітні компоненти, що включені до програми, складають взаємопов'язану систему та в сукупності дозволяють досягти заявлених цілей. Структура ОНП передбачає можливість для формування індивідуальної освітньої траєкторії, зокрема через індивідуальний вибір здобувачами ВО навчальних дисциплін у обсязі 30%. ОНП передбачає набуття здобувачами ВО соціальних навичок (soft skills). Правила прийому на навчання за ОНП є чіткими та зрозумілими, вчасно оприлюднюються та знаходяться у вільному доступі. Робочі навчальні програми освітніх компонентів ОНП наявні у відкритому доступі. Форми і методи навчання базуються на врахуванні студентоцентрованого підходу і принципах академічної свободи. Наявні своєчасність та зрозумілість інформування здобувачів вищої освіти про освітній процес, чіткість і зрозумілість форм контрольних заходів та критеріїв оцінювання. Присутня позитивна практика популяризації академічної доброчесності серед здобувачів вищої освіти та науково-педагогічних працівників (далі - НПП), що забезпечують ОНП. Добре розроблена відповідна внутрішня нормативна база ЗВО. Наявна прозора публічна процедура конкурсного добору НПП з урахуванням їх кваліфікації, професіоналізму та спроможності забезпечити на високому рівні поєднання навчально-викладацької і науково-дослідницької роботи відповідно до цілей ОНП Університет забезпечує безоплатний доступ викладачів і здобувачів ВО до відповідної інфраструктури та інформаційних ресурсів, необхідних для навчання, викладацької та/або наукової діяльності. Освітнє середовище є безпечним для життя та здоров'я здобувачів ВО, які навчаються за ОНП. Позитивною практикою є поєднання фундаментальної географічної науки та сучасних освітанських технологій викладання фахових дисциплін. Функціонують загальнонавчальні наукові школи із багаторічними традиціями географічних досліджень теоретичного та прикладного спрямування, зокрема природничого блоку, суспільного і картографічного. Наукова діяльність аспірантів повністю відповідає напрямам актуальних географічних досліджень наукових керівників. В Університеті створено умови для введення здобувачів у міжнародну академічну спільноту, функціонують програми міжнародної мобільності, аспіранти беруть участь в наукових конференціях та проектах. Більшість наукових керівників та аспірантів беруть участь у наукових держбюджетних і кафедральних темах, а також міжнародних дослідницьких проектах і грантах, результати виконання яких публікуються як у фахових виданнях України, так і за кордоном. Університет забезпечує дотримання академічної доброчесності у науковій діяльності наукових керівників та аспірантів, проводить заходи щодо популяризації доброчесності.

Підсумок слабких сторін програми та рекомендації з її удосконалення

Унаслідок проведення акредитаційної експертизи ОНП ЕГ встановлено наявність ряду слабких сторін та запропоновано рекомендації, реалізація яких у подальшому дозволить поліпшити якість освіти за даною ОНП. Слабкі сторони: 1) Задеклароване здобуття глибинних знань із спеціальності повноцінно не реалізується в ОП за рахунок обов'язкової частини НП. Відтак окремі компетентності (ФК4) та ПРН3, ПРН4 досягаються виключно за рахунок вибіркового освітніх компонентів; 2) За комплексним іспитом як формою підсумкової атестації не визначені в ОП ЗК, ФК, ПРН і час (у кредитах ЄКТС) для підготовки здобувачів до нього; 3) Перед проведенням асистентської педагогічної практики аспірантів необхідно є відповідна теоретична підготовка здобувачів, проте у ОНП вона відсутня; 4) Зміст та структура ОНП суттєво не оновлювалися упродовж двох останніх років; 5) Недостатня співпраця з роботодавцями, випускниками та професіоналами-практиками; 6) Продемонстрована ЕГ матеріально-технічна база на ГФ є дещо застарілою, а планування її оновлення відсутнє; 7) Незначна активність участі здобувачів вищої освіти у програмах академічної мобільності та у закордонних наукових конференціях; 8) Відносна непоінформованість аспірантів щодо процедури вирішення конфліктних ситуацій. Рекомендації: 1) ЕГ рекомендує при наступному перегляді ОНП виокремити серед обов'язкових компонентів необхідну складову (напр., обсягом ≈ 12 кредитів), яка забезпечить здобуття глибинних знань та рівні умови до підготовки і складання комплексного іспиту зі спеціальності 106 Географія, зокрема вступникам не географам; 2) При необхідності ЗВО має визначити тривалість періоду підготовки до підсумкового іспиту зі спеціальності 106 Географія; 3) Підсилити процес залучення

роботодавців, випускників, професіоналів-практиків, експертів галузі до перегляду ОНП, проведення аудиторних занять, зокрема бінарних занять та визначення змісту практичної підготовки; 4) Посилити мотиваційну складову стосовно публікаційної активності НПП та здобувачів у виданнях, що індексуються у наукометричних базах даних Scopus та Web of Science; 5) Запровадити не тільки міжнародне наукове стажування, але і освітню міжнародну академічну мобільність за ОП "Географія"; 6) Здійснити оновлення матеріально-технічної бази, зокрема обладнання для картографічних та природничо-географічних досліджень, а також комп'ютерного парку; 7) Активізувати і популяризувати можливість використання унікального обладнання, яке доступне у «Центрах колективного користування науковим обладнанням» в КНУТШ та оновити стосовно цього відповідну інформацію на сторінці сайту; 8) Продовжити роботи зі створення «Інституційного репозитарію»; 9) Провести опитування серед аспірантів на ОНП щодо їхніх потреб та інтересів, які можуть бути враховані при поліпшенні освітнього середовища; 10) Активізувати роботу щодо ознайомлення аспірантів з Порядком вирішення конфліктних ситуацій у КНУТШ.

III. Аналіз

У цьому розділі експертна група описує встановлені під час акредитаційної експертизи фактичні обставини, аналізує та оцінює їх, а також надає свої рекомендації щодо удосконалення ОП та діяльності за нею за окремими критеріями.

Критерій 1. Проектування та цілі освітньої програми:

1. Освітня програма має чітко сформульовані цілі, які відповідають місії та стратегії закладу вищої освіти.

Цілі та мета визначені в ОНП "Географія" повністю корелюють з місією та стратегією КНУТШ і географічного факультету. Вони спрямовані на підготовку висококваліфікованого, конкурентоздатного професіонала рівня доктора філософії за спеціальністю 106 Географія, спроможного до індивідуальної науково-дослідницької, науково-організаційної, педагогічно-організаційної і практичної діяльності та продукування і впровадження інноваційної наукової і прикладної інформації у галузі географії. Головні положення розвитку КНУТШ висвітлено у Стратегічному плані розвитку Університету на період 2018-2025 рр. (http://asp.univ.kiev.ua/doc/NP_Baza_univ/Development-strategic-plan_2018-2025.pdf; <http://senate.univ.kiev.ua/wp-content/uploads/2018/10/1.jpeg>), які повністю відповідають основним завданням реформування ВШ, досягнення найвищих світових стандартів та глобалізації наукових досліджень. Київський національний університет імені Тараса Шевченка - класичний ЗВО, що має довготривалі традиції та потужні наукові школи у поєднанні із сучасними інноваційними трендами. Передусім це сприяє ефективній реалізації освітньо-наукових програм. ОНП "Географія" передбачає багатопрофільну підготовку фахівців і набуття здобувачами теоретичних знань і компетентностей, необхідних для генерування нових ідей, розв'язання комплексних проблем географії у рамках пріоритетних напрямків розвитку науки і техніки в Україні, Глобальних цілей сталого розвитку, програм ЄС, а також оволодіння методологією науково-дослідної та педагогічної діяльності.

2. Цілі освітньої програми та програмні результати навчання визначаються з урахуванням позицій та потреб заінтересованих сторін.

Формування цілей та програмних результатів навчання в ОНП здійснюється з урахуванням передусім побажань і потреб здобувачів ВО, що було підтверджено під час спілкування з аспірантами першого-четвертого курсів. Позитивними практиками ЗВО є можливість вносити консолідовані пропозиції щодо оптимізації змісту ОП представниками студентського самоврядування та окремими здобувачами, що відображено у «Положенні про систему забезпечення якості освіти та освітнього процесу в КНУТШ» (<http://nmc.univ.kiev.ua/docs/Polojennya%20QAS%202019.pdf>) та функціонування на постійній основі Сектору моніторингу якості освіти як структурного підрозділу Науково-методичного центру організації освітнього процесу в Університеті (<http://nmc.univ.kiev.ua/>; http://nmc.univ.kiev.ua/docs/TSNUK_sector_monitoringu.PDF). За результатами обговорення ОНП на розширеному засіданні НМК від 01.07.2020, здобувачі (Ковальчук І, Ковальчук А, Коріненко В., Голуб Ю, Телешман В., Околович І.) виступили з проханням переглянути НП та розглянути можливість перенесення асистентської практики з третього року навчання на перший-другий навчальні роки. Також серед пропозицій здобувачів також було зафіксовано розширення вибіркового блоку дисциплін за спеціалізаціями <https://geo.knu.ua/uk/vsi-novini/1036-vityag-z-rozshirenogo-zasidannya-nmk-geografichnogo-fakultetu-vid-01-07-2020.html>). У проектуванні ОНП "Географія" брали участь провідні викладачі географічного факультету (засідання Вченої ради географічного факультету протокол №11 від 11.05.2018), пропозиції розглянуто і затверджено на засіданні Вченої ради КНУТШ (протокол №12 від 25.06.2018) та окремих зустрічах з різними категоріями стейкхолдерів (http://www.geo.univ.kiev.ua/images/doc_file/aspir_doc/Zvit_doslid_PhD_prog_2020.pdf). Цілі та програмні результати навчання ОНП "Географія" визначаються також з урахуванням позицій стейкхолдерів. Позитивні рецензії на ОНП "Географія" надійшли: від директора Інституту географії НАН України, академіка НАН

України, доктора географічних наук, професора, Заслуженого діяча науки і техніки України Руденка Л.Г., директора ДУ «Інститут економіки природокористування та сталого розвитку НАН України», Заслуженого діяча науки і техніки України, Академіка НААН України, доктора економічних наук, професора Хвесика М.А. Під час онлайн зустрічі 7 роботодавці також зазначили про наявність діючого зв'язку із ЗВО та часткове врахування їхніх пропозицій при обговоренні та перегляді ОНП, зокрема директор Інституту географії НАН України Маруняк Є.О. звернула увагу, що пропонувала ввести до переліку вибіркових дисциплін, яка б повноцінно висвітлювала такий пріоритетний напрям як «збалансований розвиток людства...», СНС відділу економічних проблем водокористування ДУ «Інститут економіки природокористування та сталого розвитку НАН України Мандзик В.М. звернув увагу присутніх на те, що пропонував посилити прикладну складову ОНП унаслідок введення до вибіркових дисциплін «методів аналізу великих масивів даних» тощо.

3. Цілі освітньої програми та програмні результати навчання визначаються з урахуванням тенденцій розвитку спеціальності, ринку праці, галузевого та регіонального контексту, а також досвіду аналогічних вітчизняних та іноземних освітніх програм.

Метою ОНП "Географія" є підготовка висококваліфікованого, конкурентоздатного, інтегрованого у європейський і світовий науково-освітній простір професіонала ступеня доктора філософії за спеціальністю 106 Географія, здатного до індивідуальної науково-дослідницької, науково-організаційної, практичної та педагогічної діяльності. Реалізація даної ОНП має високу ефективність, оскільки сучасна географічна освіта і наука потребують фахівців вищої кваліфікації для якісного проведення природничо-географічних досліджень. Актуальним є попит на професіоналів, які володіють іноземною мовою та ГІС-технологіями обробки географічної інформації. Для отримання вказаних компетенцій в ОНП "Географія" передбачено дисципліни, у яких використовується сучасне програмне забезпечення для дистанційних досліджень, ГІС-технології, сучасні методи моніторингу довкілля тощо. Перелік навчальних дисциплін дозволяє аспірантам набути компетентностей, які забезпечують їх конкурентоспроможність на ринку праці, зокрема володіти сучасними методами природничого, суспільного та картографічного блоків: проводити дослідження ландшафтів, стану і якості ґрунтів, регіональних суспільно географічних проблем; здійснювати геоінформаційне забезпечення картографічного моделювання. Для врахування галузевого контексту, формування цілей та програмних результатів ОНП фокусувалось на вивченні таких дисциплін як: «Глобальні зміни клімату...» «Сучасні проблеми і тенденції розвитку інформаційних технологій» тощо. Для врахування галузевого контексту у ПРН ОНП передбачено здатність аналізувати результати експериментів, польових та лабораторно-аналітичних досліджень і застосовувати їх передусім у прикладній площині тощо. Регіональний контекст при формуванні цілей та програмних результатів ОНП забезпечений наявністю ключових синтетичних географічних дисциплін, зокрема «Дослідницькі студії з ґрунтознавства, конструктивної географії, економічної та соціальної географії» тощо. Позитивними практиками підготовки здобувачів за ОНП "Географія" є формування професіонала, який у своїй діяльності враховує регіональні особливості будь-яких територій, що засвідчує тематика дисертаційних робіт. При формуванні цілей та програмних результатів навчання в ОНП було враховано досвід вітчизняних та закордонних університетів, зокрема ЛНУ імені Івана Франка та Вінницького ДПУ імені Михайла Коцюбинського (ОК «Студії з конструктивної географії» <https://office.naq.gov.ua/66aa44dd-86fb-49fb-be0b-a0828870e304>), Інституту географії НАН України (введення НД «Збалансований розвиток людства...»), а також університетів Великої Британії (Кембриджського), США (Каліфорнії-Берклі), Канади (Британської Колумбії) (<https://geo.knu.ua/uk/vsi-novini/955-obgovorennya-osvitnikh-program-kafedri-ekonomichnoji-ta-sotsialnoji-geografiji-z-robotodavtsyami.html>, <https://geo.knu.ua/uk/vsi-novini/987-uchast-spivrobotnikiv-fakultetu-u-panelnij-diskusiji-pidvedennya-pidsumkiv-phd-osviti-z-geografiji-v-norvegiji-yaki-majbutni-potrebi-ta-potentsial.html>) та ін.

4. Освітня програма дозволяє досягти результатів навчання, визначених стандартом вищої освіти за відповідною спеціальністю та рівнем вищої освіти (за наявності). За відсутності затвердженого стандарту вищої освіти за відповідною спеціальністю та рівнем вищої освіти, програмні результати навчання повинні відповідати вимогам Національної рамки кваліфікацій для відповідного кваліфікаційного рівня.

Стандарт за третім рівнем вищої освіти (далі - ВО) за спеціальністю 106 Географія на час створення і введення у дію ОНП (рішення Вченої ради КНУТШ, протокол № 12 від 25.06.2018) та при проведенні акредитації ОНП - відсутній. У процесі розробки ОНП проектна група керувалася вимогами Національної рамки кваліфікацій, а також нормативними документами КНУТШ (зокрема «Положенням про організацію освітнього процесу у Київському національному університеті імені Тараса Шевченка» <http://www.univ.kiev.ua/pdfs/official/Organization-of-the-educational-process.pdf>). Визначені в ОНП програмні результати навчання задовольняють вимоги Національної рамки кваліфікацій (НРК) восьмого кваліфікаційного рівня (<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1341-2011-%D0%BF#n12>) згідно Закону України «Про вищу освіту» (ст. 5). У 2017 р. відповідно до постанови Кабінету Міністрів України від 01.02.2017 р. №53 (<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/53-2017-%D0%BF#Text>) до переліку спеціальностей, за якими здійснюється підготовка здобувачів ВО було введено спеціальність 106 Географія, тому на час розробки ОНП "Географія" підготовка здобувачів вищої освіти здійснювалась за спеціальністю 106 Географія.

Загальний аналіз щодо Критерію 1:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 1.

У процесі формулювання цілей та програмних результатів навчання в ОНП враховувались передусім пропозиції і потреби здобувачів вищої освіти. Позитивними практиками ЗВО є можливість вносити консолідовані пропозиції щодо змісту освітніх програм представниками студентського самоврядування. Реалізація даної ОНП має високу ефективність, оскільки сучасна географічна освіта і наука потребують фахівців вищої кваліфікації для якісного проведення природничих досліджень, а також формування широкого світогляду здобувачів освіти у відповідності до світових тенденцій розвитку географічної науки. З метою урахування галузевого контексту у програмних результатах навчання ОНП передбачено здатність аналізувати, систематизувати й узагальнювати результати проведених експериментів, польових і лабораторно-аналітичних досліджень; робити висновки на підставі результатів проведених досліджень, застосовувати їх у науковій та практичній сферах, володіти методами і технологіями обробки геопросторової інформації, ГІС-технологіями, геоінформаційного картографування і моделювання, створювати обширні бази даних. Упродовж розробки ОНП робочою групою було враховано тенденції розвитку спеціальності, а також вивчено досвід підготовки докторів філософії у вітчизняних і закордонних ЗВО, використано власний багаторічний досвід викладання природничого, суспільного та картографічного блоків географічних дисциплін та проведення наукових досліджень. КНУТШ має довготривалі традиції та потужні наукові школи у поєднанні із сучасними інноваційними трендами, які створюють позитивне наукове середовище для аспірантів.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 1.

Слабкими сторонами ОНП є те, що цілі освітньої програми та програмні результати навчання не завжди визначаються з урахуванням позицій та потреб заінтересованих сторін (стейкхолдерів). Це було встановлено упродовж онлайн зустрічі 7 на якій роботодавці зазначили про наявність зв'язку із ЗВО, проте часткове врахування їхніх пропозицій при обговоренні та перегляді ОНП. Зокрема директор Інституту географії НАН України Маруняк Є.О. звернула увагу присутніх на тому, що пропонувала ввести до переліку вибіркових дисциплін, яка б повноцінно висвітлювала такий пріоритетний напрям як «збалансований розвиток людства...», СНС відділу економічних проблем водокористування ДУ «Інститут економіки природокористування та сталого розвитку НАН України Мандзик В.М. звернув увагу присутніх на те, що раніше пропонував посилити прикладну складову ОК ОНП унаслідок введення до вибіркових дисциплін «методів аналізу великих масивів даних» тощо. ЕГ виявлено, що упродовж функціонування даної ОНП, відбулося оновлення тільки НП (грудень, 2020 р.), водночас ОНП істотно не оновлювалася упродовж двох останніх років.

Рівень відповідності Критерію 1.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 1.

Загалом виявлені недоліки не є критичними і їх можна виправити при наступному перегляді і оновленні ОНП. Стосовно перегляду і оновлення ОНП, то це повністю узгоджується з планами ЗВО внести зміни до ОНП після завершення здобувачами ВО повного періоду навчання (реальної апробації ОНП).

Критерій 2. Структура та зміст освітньої програми:

1. Обсяг освітньої програми та окремих освітніх компонентів (у кредитах Європейської кредитної трансферно-накопичувальної системи) відповідає вимогам законодавства щодо навчального навантаження для відповідного рівня вищої освіти та відповідного стандарту вищої освіти (за наявності).

Загальний обсяг ОП, що акредитується, становить 40 кредитів ЄКТС і відповідає вимогам Закону України «Про вищу освіту» у частині навчального навантаження для ОП рівня доктора філософії (розділ II, ст. 5, п. 6, <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1556-18#Text>). Стандарт вищої освіти зі спеціальності Географія для третього ОКР відсутній. Нормативна частина складає 28 кредитів ЄКТС, що становить 70%. З них на аудиторну роботу відводиться (без урахування практики) 45% навчального часу. Вибіркова частина ОП охоплює різноманітні освітні компоненти з двох переліків загальним обсягом 12 кредитів ЄКТС (3 дисципліни). Серед практик є одна – асистентська педагогічна загальним обсягом 10 кредитів, що складає 25% навчального навантаження. Відповідно до Порядку підготовки здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії та доктора наук у закладах вищої освіти (наукових установах) (постанова Кабінету Міністрів України від 23.2016 № 261, зі змінами, <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/261-2016-%Do%BF#Text>, п. 27) та Національної рамки кваліфікацій ОП аспірантури має включати не менше 4 складових. Здобуття глибинних знань із спеціальності, за якою аспірант проводить дослідження, реалізується за рахунок вибіркових дисциплін з Переліку № 2 та частково в ОКЗ (ОНД.04) Методологія та організація роботи над дисертацією доктора філософії в галузі природничих наук, що є слабкою

сторону ОП і потребує внесення до обов'язкової складової ґрунтовної фахової дисципліни, за якою здійснювалося би засвоєння основних концепцій і підготовка до комплексного іспиту зі спеціальності. Оволодіння загальнонауковими (філософськими) компетентностями здійснюється у повній мірі шляхом впровадження ОК2 (ОНД.02) Філософія науки та інновацій загальним обсягом 7 кредитів ЄКТС. Набуття універсальних навичок дослідника представлено в ОК3 (ОНД.04) Методологія та організація роботи над дисертацією доктора філософії в галузі природничих наук, ОК5 (ОНД.03) Асистентська педагогічна практика. Здобуття мовних компетентностей представлено в ОП та НП найкращим чином у цілях ОК1 (ОНД.01) Академічне письмо англійською мовою, ОК4 (ОНД.05) Усне наукове мовлення (Presenting Science) загальним обсягом 7 кредитів ЄКТС і повністю відповідає Національній рамці кваліфікацій. Відповідно до цього слід передбачити в умовах вступу іспит не просто з іноземної мови, а безпосередньо з англійської мови, щоб забезпечити можливість вивчати ці ОК англійською мовою (інша не передбачена).

2. Зміст освітньої програми має чітку структуру; освітні компоненти, включені до освітньої програми, складають логічну взаємопов'язану систему та в сукупності дозволяють досягти заявлених цілей та програмних результатів навчання.

Зміст ОП чітко визначений, ПРН корелюють з загальними та фаховими компетентностями. Окремі компетентності (ФК4) та ПРН (ПРН2, ПРН4) досягаються виключно за рахунок вибіркової дисципліни, що є слабкою стороною і рекомендується в ОП виправити, бо аспірант має право обрати вибірковою дисципліною з іншої ОП (про що неодноразово було наголошено під час зустрічей) і, таким чином, випускник за ОП Географія можливо не сформує певну компетентність чи результат навчання. Наразі аспірантам пропонуються блоки вибіркової дисципліни відповідно до фаху дисертаційних досліджень, що забезпечує формування ПРН2, ПРН4 та ФК4. Для ПА.01 Комплексний іспит зі спеціальності не визначені в ОП ЗК, ФК та ПРН, а також не виділені кредити для якісної підготовки аспірантів до складання іспиту (відповідно до норми п. 5.3.1 Положення про організацію освітнього процесу КНУТШ <http://www.univ.kiev.ua/pdfs/official/Organization-of-the-educational-process.pdf>). Гарант ОП С. Запотоцький зазначив, що наразі підготовку до ПА.01 забезпечує науково-дослідницький блок. Навчальні дисципліни, що входять наразі до НП ОП, логічно послідовні, але відсутність окремих компонентів, які надавали би ґрунтовну підготовку до ОК5 (ОНД.03) Асистентська педагогічна практика та ПА.01 Комплексний іспит з географії знижують загальне позитивне враження від ОП. ОП є збалансованою в контексті загального часу навчання. Так, навчальні дисципліни розподілені пропорційно за семестрами (7, 8, 8, 7 кредитів ЄКТС відповідно у 1-4 семестрах). Протягом всього другого року навчання відбувається асистентська педагогічна практика для зменшення загального навантаження на здобувача. За роками навчання (15 і 25 кредитів ЄКТС відповідно за 1 і 2 рік навчання) навантаження є оптимальним, що обґрунтовується необхідністю приділення більшого часу на 1 році навчання на ознайомлення з тематикою дослідження і виконання науково-дослідницької складової індивідуального плану. Структурно-логічна модель демонструє взаємопов'язаність і логічну послідовність навчання і викладання. У 1 семестрі це оволодіння загальнонауковими (філософськими) компетентностями у межах вивчення ОК2 (ОНД.02), далі (у 2 семестрі) – ОК3 (ОНД.04) і ОК4 (ОНД.05), що сприяє набуттю універсальних навичок дослідника та мовних компетентностей, що формує передумови для вивчення дисциплін ВБ2 і ВБ3. Починаючи з 3 семестру проявляється більша фаховість у дисциплінах і продовження формування універсальних навичок дослідника і мовних компетентностей. Вибірковий блок фахово спрямованих дисциплін вивчається у 3 семестрі, що надає можливості у подальшому повноцінно проводити експериментальну частину дослідження. ЗК, ФК, ПРН, ОК відбивають вимоги НРК України із зауваженнями, що носять несуттєвий характер щодо формування глибинних знань із спеціальності, засвоєння основних концепцій тощо. При формуванні компетентностей важливу роль відіграє гуманітарна складова НП (ОК1, ОК4, ОК5) та його вибіркової частини (ДВА.2.01.07, ДВА.2.01.19, ДВА.2.01.22-ДВА.2.01.25, ДВА.2.01.29).

3. Зміст освітньої програми відповідає предметній області визначеної для неї спеціальності (спеціальностям, якщо освітня програма є міждисциплінарною).

Зміст ОП відповідає у повній мірі предметній області спеціальності 106 Географія як такої, що має об'єктом вивчення географічну оболонку Землі, її природні та соціально-економічні об'єкти та явища, у взаємозв'язку між собою різного територіального рівня. Теми науково-дослідних робіт аспірантів повністю відповідають цьому твердженню. Так, О. Бончковський досліджує палеогеографічну етапність утворення лесо-ґрунтових розривів Волинської області, В. Паренюк здійснює суспільно-географічне дослідження міграцій молоді України, А. Ковальчук здійснює атласне картографування річково-басейнових систем (на прикладі басейну річки Бистриця). Що стосується освітньої складової, то предметну область забезпечують окремі теми в усіх обов'язкових дисциплінах наскрізною лінією зокрема у їх практичній складовій та у повній мірі вибіркової дисципліни з Переліку № 2. Наприклад, практичні роботи з обов'язкових дисциплін ОК3 (ОНД.04), ОК4 (ОНД.05), частково ОК2 (ОНД.02) пов'язані з темами науково-дослідницьких робіт здобувачів, що під час онлайн-зустрічей підтвердили аспіранти і викладачі. А Перелік № 2 дисциплін вільного вибору здобувачів охоплює дисципліни спеціалізованих, фахово спрямованих блоків (у НП 2017 р. – за спеціалізаціями). В ОП відсутні складові, які не мають відношення до спеціальності та/або не зумовлені вимогами Національної рамки кваліфікацій до рівня PhD.

4. Структура освітньої програми передбачає можливість для формування індивідуальної освітньої траєкторії, зокрема через індивідуальний вибір здобувачами вищої освіти навчальних дисциплін у

обсязі, передбаченому законодавством.

У КНУТШ наявні нормативні передумови формування індивідуальної освітньої траєкторії – Положення про організацію освітнього процесу (п. 5.2.3, http://nmc.univ.kiev.ua/docs/Poloz_org_osv_proc-2018.pdf), Положення про порядок реалізації студентами КНУТШ права на вільний вибір навчальних дисциплін, затверджене ректором 03.12.2018 р. ([http://nmc.univ.kiev.ua/docs/Poriadok%20vyboru%20dyscyplin%20\(03_12_2018\).PDF](http://nmc.univ.kiev.ua/docs/Poriadok%20vyboru%20dyscyplin%20(03_12_2018).PDF)), Положення про порядок реалізації права на академічну мобільність КНУТШ, затверджене ректором 29.06.2016 р. (http://mobility.univ.kiev.ua/?page_id=804&lang=uk). Структура ОП передбачає можливість для формування індивідуальної освітньої траєкторії шляхом вибору здобувачами вищої освіти навчальних дисциплін у загальному обсязі 12 кредитів ЄКТС, що становить 30% загального обсягу навчального навантаження і відповідає вимогам закону України «Про вищу освіту». Для реалізації свого права на вибір дисциплін у обсязі не меншому 25% НП пропонується здобувачам здійснити 2 вибори. Один (4 кредити) – з Переліку № 1 (<http://asp.univ.kiev.ua/index.php/osvitno-naukova-prohrama-pidhotovky-doktora-filosofii/181-anotatsii-dystsypliny-vilnoho-vyboru-aspiranta-dva>), який передбачає посилення універсальних навичок дослідника, мовних компетентностей, соціальних навичок, гуманітарної складової тощо. Другий вибір здійснюється з Переліку № 2 (<https://geo.knu.ua/uk/geo.univ.kiev.ua/uk/1029>), в якому дисципліни є фахово спрямовані. Також аспірант має право обрати дисципліни з інших ОП. За словами гаранта ОП С Запотоцького аспіранти мають право обирати будь-які дисципліни з Переліку № 2, а не тільки окремим повним блоком (як вони сформовані в ОП та НП). Так, у 2020-2021 н. р. були обрані ДВА.2.01.35 IT Essentials, ДВА.2.02.11.03 Регіональні суспільно-географічні дослідження, ДВА.2.02.14.03 Методика геоінформаційного забезпечення картографічного моделювання, що відображено в Індивідуальних навчальних планах здобувачів. У такому разі пропонуємо Перелік № 2 зробити суцільним списком, а не окремими блоками. Водночас у відомостях СО (с. 9) вказано, що під час вступної кампанії здобувачі складають іспит зі спеціальності Географія відповідно до обраному вибірковому блоку. Таким чином, ми спостерігаємо розходження у реалізації здобувачами права на вибір 25% кредитів ЄКТС. Надані Індивідуальні навчальні плани аспірантів і самі аспіранти під час зустрічі з ЕГ підтвердили здійснення вибору дисциплін із різних вибіркових блоків Переліку № 2. Ураховуючи п. 2.3.2 Положення про порядок реалізації студентами КНУТШ права на вільний вибір навчальних дисциплін і слова проректора з науково-педагогічної роботи А. П. Гожики щодо мінімальної чисельності групи (3 особи для рівня PhD), аспіранти спілкуються між собою і приходять до спільного рішення обраної дисципліни, як зазначила здобувачка 1 року навчання С. Бортник. Водночас вибір дисциплін на 2 рік навчання з Переліку № 1 ще не здійснювався, що не відповідає п. 3.1.1 зазначеного вище Положення.

5. Освітня програма та навчальний план передбачають практичну підготовку здобувачів вищої освіти, яка дозволяє здобути компетентності, необхідні для подальшої професійної діяльності.

ЕГ встановила, що ОП дозволяє здобути шляхом практичної підготовки загальні (ЗК1, ЗК2) та фахові (ФК1, ФК3, ФК6) компетентності, необхідні для подальшої професійної діяльності. Це регламентується Положенням про організацію освітнього процесу (розділ 4, безпосередньо п. 4.5, http://nmc.univ.kiev.ua/docs/Poloz_org_osv_proc-2018.pdf). Положення про проведення практики студентів КНУТШ (розпорядження ректора № 16 від 23.03.2007 р., знаходить у кеші) не відповідає сучасним вимогам, є проєкти аналогічних положень 2015 і 2020 рр. Наразі діють Положення про асистентську педагогічну практику аспірантів / ад'юнктів КНУТШ (рішення Вченої ради від 02.03.2020, протокол № 8, http://asp.univ.kiev.ua/doc/OND/Pedagogical_practice_2020.pdf), навчальна програма практики від 2015 р. (http://asp.univ.kiev.ua/doc/OND/Program_APP_2015.pdf). ОП та НП передбачають проходження аспірантами асистентської педагогічної практики загальним обсягом 10 кредитів ЄКТС на кафедрах ГФ, що є передумовою для можливого присвоєння професійної кваліфікації викладача ЗВО. Вона передбачає оволодіння здобувачами сучасними методами викладання і формами організації освітньої діяльності на практиці, але їй не передує відповідний ОК на кшталт «Педагогіка і психологія вищої школи», «Педтехнології вищої школи», «Професійно-педагогічна компетентність викладача ЗВО» тощо. Це спричинює недотримання логічної послідовності побудови ОП. Статус тренінгу «Сучасні освітні технології у вищій школі» (п. 1.4 зазначеного вище Положення) наразі є невизначеним і у робочій програмі практики ГФ відсутній. При опитуванні здобувачів (https://geo.knu.ua/images/doc_file/aspir_doc/Zvit_doslid_PhD_prog_2020.pdf, с. 7) тільки 50 % повністю та головним чином погоджується, що ОП містить достатню кількість дисциплін для підготовки до викладацької діяльності. Робота з фокус-групою здобувачів показала, що окремі аспіранти (О. Гаврилюк) під час асистентської практики читають лекції, а не тільки проводять практичні заняття, як це передбачено РПП (https://geo.knu.ua/images/doc_file/aspir_doc/RPND_106G/4_RP_106G.pdf). Також з кожного ОК передбачені практичні заняття, які становлять від 28% загального аудиторного навчального часу (ОК2 (ОНД.02) Філософія науки та інновацій) до 92 % (ОК4 (ОНД.05) Усне наукове мовлення) у залежності від спрямованості дисципліни. Так, за ОК1 (ОНД.01) Академічне письмо англійською мовою шляхом практичної діяльності формуються ЗК2, ЗК3, ФК3. Під час зустрічі випускники за дотичною ОП і роботодавці зазначили про недостатність практичної підготовки у напрямку знань методик аналізу даних та їх візуалізації (В. Мандзик), кількісного і якісного аналізу даних з наступною візуалізацією (М. Добиш), роботи з базами даних, зокрема у середовищі IBM SPSS Statistics (Ю. Когатько). Практична підготовка передбачена і за вибірковими освітніми компонентами, але у меншому обсязі (17 % загального аудиторного навчального часу), що, наприклад, є недостатнім для окремих практично спрямованих дисциплін.

6. Освітня програма передбачає набуття здобувачами вищої освіти соціальних навичок (soft skills), що відповідають заявленим цілям.

ОП повною мірою забезпечує набуття здобувачами вищої освіти соціальних навичок (soft skills), що відповідають заявленим цілям ОП, як-то підготовка фахівця, здатного до самостійної науково-дослідницької, науково-організаційної, педагогічно-організаційної та практичної діяльності у галузі природничих наук, викладацької роботи у ЗВО. Для рівня підготовки PhD це є вкрай важливим. Набуття здобувачами соціальних навичок відбувається у межах кожної дисципліни шляхом реалізації ЗК3, ЗК4, ФК3, ФК6 та ПРН3, ПРН6, ПРН7. Значну роль при цьому відіграє практична підготовка, проведення практичних робіт у вигляді захистів рефератів, есе, практичних робіт, науково-дослідницька робота аспірантів. Навички комунікації (ПРН6) забезпечують ОК1 (ОНД.01), ОК2 (ОНД.02), ОК3 (ОНД.04), ОК4 (ОНД.05), ОК 5 (ОНД.03). Лідерські навички, управління своїм часом, відповідальність забезпечує ОК3 (ОНД.04) та ПА.02 Дисертаційна робота доктора філософії. Адаптація до нових умов, робота в критичних, стресових ситуаціях визначені карантинними обмеженнями протягом 2020-2021 років. Здатність системно і логічно мислити, креативність формуються у рамках ПРН2, лідерські позиції та здатність до організаційної роботи – у рамках ПРН3 у межах ОК3 (ОНД.04) та вибіркової дисципліни. Автономію і відповідальність як соціальні навички формує ПРН7 наскрізною лінією в усіх ОК. Ці навички вдосконалюються під час самостійної роботи, науково-дослідницької діяльності, виступів на конференціях, захистах результатів роботи за Індивідуальними науковими планами. Набуття соціальних навичок у викладачів та наукових керівників здійснюється через систему професійного розвитку шляхом участі у міжнародних стажуваннях, конференціях, НДР.

7. Зміст освітньої програми урахує вимоги відповідного професійного стандарту (за наявності).

За ОП Географія третього ОКР професійна кваліфікація «молодший науковий співробітник», «викладач закладу вищої освіти» присвоюється актами уповноважених комісій за окремо затвердженим порядком у разі повного виконання вимог ОП. Професійний стандарт на професію «Молодший науковий співробітник» відсутній. Професійний стандарт на групу професій «Викладачі закладів вищої освіти» затверджений (наказ Міністерства розвитку економіки, торгівлі та сільського господарства України № 610 від 23.03.2021 р., https://mon.gov.ua/storage/app/media/pto/standarty/2021/03/25/Standart%20na%20hrupu%20profesiy_Vykladachi%20zakladiv%20vyshchoyi%20osvity_25.03.pdf). ОП узагальнено охоплює загальні компетентності, визначені професійним стандартом через систему власних загальних та фахових компетентностей, ПРН. Трудові функції А1-А2, Б1-Б3, В1-В3 формуються під час проходження ОК5 (ОНД.03) Асистентська педагогічна практика, а трудові функції Г1-Г3, Д1 формуються під час реалізації науково-дослідницької складової Індивідуального плану аспіранта.

8. Обсяг освітньої програми та окремих освітніх компонентів (у кредитах Європейської кредитної трансферно-накопичувальної системи) реалістично відбиває фактичне навантаження здобувачів, є відповідним для досягнення цілей та програмних результатів навчання.

Обсяг ОП та окремих освітніх компонентів реалістично відбиває фактичне навантаження здобувачів, є відповідним для досягнення цілей та ПРН ОП. У КНУТШ це питання регулює Положення про організацію освітнього процесу (http://nmc.univ.kiev.ua/docs/Poloz_org_osv_proc-2018.pdf). Відповідно до його вимог самостійна робота складає за всіма дисциплінами 80% від загального обсягу навчального часу дисципліни, що визначено високою здатністю аспірантів навчатися автономно. Конкретний обсяг дисципліни, співвідношення аудиторної/самостійної роботи визначається за колегіальною експертною оцінкою укладачів РПНД і перевіряється при погодженні РПНД НМК і вченої ради ГФ, а також зовнішніми рецензентами. Кількість годин навчальних занять за рік регулюється наказом ректора № 1094-32 від 30.12.2014 (<http://nmc.univ.kiev.ua/doc.htm>, 2014/2015 навчальний рік, Навчальні плани) і складає протягом 1 і 2 року навчання в аспірантурі 90 годин у кожному. На 3 і 4 роках навчання навчальні години не передбачені, що дає змогу ефективніше витратити час на виконання Індивідуального наукового плану здобувача. Під час спілкування зі здобувачами вищої освіти було зазначено про зручний розклад занять і що наразі НП є більш раціональним з точки зору можливостей проведення наукового дослідження на 3 році навчання і проведення асистентської практики на 2 році навчання, тому навіть при напруженому 2 році навчання часу на всі складові освітнього і наукового процесу вистачає.

9. У разі здійснення підготовки здобувачів вищої освіти за дуальною формою освіти структура освітньої програми та навчальний план узгоджені із завданнями та особливостями цієї форми здобуття освіти.

Дуальна форма освіти за ОП не передбачена.

Загальний аналіз щодо Критерію 2:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 2.

Наявність локальних документів, що регламентують освітній процес за рівнем PhD. Обсяг ОП відповідає вимогам законодавства щодо навчального навантаження для рівня PhD. ОП відповідає предметній області спеціальності 106 Географія. Збалансованість ОП в контексті загального часу навчання. Структура ОП передбачає можливість

формування індивідуальної освітньої траєкторії шляхом пропозиції вибору з переліку дисциплін, що формують загальні компетентності, та з переліку фахових дисциплін, шляхом вибору дисциплін з НП інших ОП, шляхом участі в академічній мобільності. Посилене опанування мовних компетентностей, що надає можливість аспірантам приймати участь у міжнародних проектах та писати статті англійською мовою. ОП передбачає практичну підготовку, зокрема асистентську педагогічну практику, за результатами якою формуються трудові функції А, Б, В, що у свою чергу виступає передумовою для присвоєння професійної кваліфікації. У межах ОП широко формуються соціальні навички, які також виступають передумовою для присвоєння професійної кваліфікації «Викладач закладу вищої освіти».

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 2.

Недоліки, що є несуттєвими та слабкі сторони: невідповідність окремих моментів освітнього процесу (час вибору дисциплін на 2 рік навчання, читання лекцій і розробка курсів аспірантами, виділення часу для усіх форм підсумкової атестації) локальним нормативним документам; здобуття глибинних знань із спеціальності повноцінно не реалізується в ОП за рахунок обов'язкової частини НП (мова не йде про вузькоспеціалізовані знання); окремі компетентності (ФК4) та ПРН3, ПРН4 досягаються виключно за рахунок вибіркового освітніх компонентів; за комплексним іспитом як формою підсумкової атестації не визначені в ОП ЗК, ФК, ПРН і час (у кредитах ЄКТС) для підготовки здобувачів до нього; фахові компетентності, представлені за спеціалізацією ми в ОП, не відображають сучасних тенденцій формування НП; проведенню асистентської педагогічної практики не передують відповідна теоретична підготовка; слабка співпраця з роботодавцями та випускниками у формулюванні цілей і завдань практичної підготовки. Рекомендації щодо удосконалення в контексті Критерію 2: контроль за дотриманням вимог локальних нормативних документів, що регламентують освітню діяльність у КНУТШ; передбачити серед обов'язкових компонентів потужну складову, яка забезпечувала би здобуття глибинних знань із спеціальності та підготовку до комплексного іспиту зі спеціальності 106 Географія (вимоги Національної рамки кваліфікацій у категорії Знання, п. 27 Порядку підготовки здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії та доктора наук у закладах вищої освіти (наукових установах)); визначити ЗК, ФК, ПРН, формування яких передбачає ПА.01 та необхідного часу на підготовку до нього на 4 році навчання з розрахунком відповідного обсягу навчального навантаження (норми п. 5.3.1 Положення про організацію освітнього процесу КНУТШ <http://www.univ.kiev.ua/pdfs/official/Organization-of-the-educational-process.pdf>); узагальнити в ОП ФК і не представляти за спеціалізацією ми, які не висвітлені в НП; визначити місце тренінгу «Сучасні освітні технології у вищій школі» у робочій програмі асистентської педагогічної практики або передбачити відповідний освітній компонент в нормативній частині ОП для покращення логічності і послідовності освітніх компонентів ОП; активізувати співпрацю з роботодавцями та випускниками у формулюванні цілей і завдань практичної підготовки, зокрема що стосується методики досліджень та роботи з аналізом інформації, базами даних; наявність в ОП кількох англомовних дисциплін вимагає проведення вступного іспиту в аспірантуру безпосередньо з англійської мови, а не загалом з іноземної; за Переліком № 2 вибіркового блоку НП, який наразі представлений окремими блоками (за спеціалізаціями до НП 2020 р.) є можливість у аспірантів обирати освітні компоненти з різних блоків, тому доцільно його представити суцільним переліком, а не за блоками.

Рівень відповідності Критерію 2.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 2.

ОП загалом відповідає критерію 2, але присутні недоліки, що є несуттєвими за підкритеріями 2.1, 2.2, 2.5. За підкритеріями 2.3, 2.4, 2.6, 2.7 спостерігається повна відповідність.

Критерій 3. Доступ до освітньої програми та визнання результатів навчання:

1. Правила прийому на навчання за освітньою програмою є чіткими та зрозумілими, не містять дискримінаційних положень та оприлюднені на офіційному веб-сайті закладу вищої освіти.

Правила прийому на навчання за ОНП Географія є чіткими, зрозумілими та оприлюднені на офіційному веб сайті КНУТШ. Відповідно до Правил прийому до аспірантури http://asp.univ.kiev.ua/doc/VSTUP_2021/Aspirantura_2021.pdf, вступники складають вступні іспити: зі спеціальності (в обсязі стандарту вищої освіти магістра з відповідної спеціальності); додаткові вступні випробування (в разі необхідності) для осіб, які вступають до аспірантури/ад'юнктури з іншої галузі знань або спеціальності, ніж та, яка зазначена в їх дипломі магістра (спеціаліста); з іноземної мови (англійської, німецької, французької) за програмою, яка відповідає рівню B2 Загальноєвропейських рекомендацій з мовної освіти. Знання та вміння, продемонстровані вступниками до аспірантури та ад'юнктури на вступних випробуваннях зі спеціальності, оцінюються за 100-бальною шкалою. Вступники, які наберуть менш як 60 балів, позбавлятимуться права участі в конкурсі. Зарахування на

загальних підставах відбуватиметься за сумою балів, отриманих за вступний іспит зі спеціальності та додаткові бали, нараховані за навчальні та наукові досягнення. Додаткові бали за наукові та навчальні досягнення вступників до аспірантури та ад'юнктури нараховуватиме предметна комісія факультету по прийому вступного іспиту зі спеціальності. Порядок нарахування додаткових балів за навчальні та наукові досягнення викладено у Додатку 3 Правил прийому. Вся необхідна інформація для вступників до аспірантури, включаючи терміни прийому заяв і документів, програми вступних випробувань, конкурсний відбір та зарахування на навчання, перелік необхідних документів, зразки заяв на підготовку здобувачів ВО ступеня доктора філософії, зразки заяв на допуск до вступних іспитів розміщено у вільному доступі на сторінці "Аспірантура та докторантура" Географічного факультету <https://geo.knu.ua/uk/aspirantura-ta-doktorantura.html>. Під час аналізу Правил прийому, експертна група не виявила дискримінаційних положень та обмежень для бажаючих вступити до аспірантури Університету.

2. Правила прийому на навчання за освітньою програмою враховують особливості самої освітньої програми.

Правилами прийому до аспірантури http://asp.univ.kiev.ua/doc/VSTUP_2021/Aspirantura_2021.pdf визначено вимоги до рівня освіти вступників, які приймаються на конкурсній основі на базі освітнього ступеня магістра або освітньо-кваліфікаційного рівня спеціаліста. Вступники здають іспити зі спеціальності та іноземної мови. За програмою вступник до аспірантури складає комплексний вступний іспит та готує дослідницьку пропозицію, в якій обґрунтовується тематика майбутнього дисертаційного дослідження, його актуальність, стан розробки у вітчизняній та зарубіжній науці; можливі шляхи розв'язання поставлених задач тощо. Вимоги до дослідницьких пропозицій формують факультети/інститути відповідно до особливостей кожної обраної вступником спеціальності і затверджуються вченими радами факультетів/інститутів. Вступний іспит передбачає відповідь на одне загальне питання та три питання за відповідною обраною спеціалізацією та оцінюється за 100 бальною шкалою. https://geo.knu.ua/images/doc_file/aspir_doc/4_punkt_site/Asp_106_prog_VI_zi_spezialnosti.pdf Програма вступного випробування передбачає ґрунтовні знання щодо об'єкту і предмету вивчення географії, її структуру та рівні дослідження; функцій географії, її ролі у розв'язанні теоретичних і прикладних проблем взаємодії природи та суспільства; історії становлення та розвитку української географічної науки, сучасні напрями географічних досліджень; головних методологічних підходів та методів географічних досліджень; сутності сучасних концепцій географії. Вступники, які мають міжнародні сертифікати з іноземної мови, отримані впродовж останніх двох років, що засвідчують рівні B2 – C2, звільняються від складання вступного іспиту з іноземної мови. Міжнародні сертифікати рівнів B2 – C2 прирівнюються до результатів вступного випробування з іноземної мови. Експертизу поданих вступниками міжнародних сертифікатів з іноземної мови, що засвідчують рівні B2 – C2, проводять предметні комісії з іноземних мов до початку вступних випробувань. Мовна компетентність вступника передбачає володіння орфографічними, орфоепічними, лексичними, фонетичними, граматичними та стилістичними нормами сучасної іноземної мови. https://geo.knu.ua/images/doc_file/aspir_doc/4_punkt_site/Asp_106_prog_VI_z_inozemnoi.pdf . Вступникам, які вступають до аспірантури з іншої галузі знань або спеціальності, ніж та, яка зазначена в їх дипломі магістра (спеціаліста), за рішенням Приймальної комісії можуть бути призначені додаткові вступні випробування. https://geo.knu.ua/images/doc_file/aspir_doc/4_punkt_site/Asp_106_prog_DodatkovVI.pdf Оцінювання додаткових вступних випробувань відбувається за двобальною шкалою: "зараховано" або "незараховано". Відповідно до наведеної інформації щодо вступних випробувань, можна зробити висновок, що правила прийому на навчання до аспірантури за ОНП Географія в цілому враховують особливості даної програми.

3. Визначені чіткі та зрозумілі правила визнання результатів навчання, отриманих в інших закладах освіти, зокрема під час академічної мобільності, що відповідають Конвенції про визнання кваліфікацій з вищої освіти в Європейському регіоні (Лісабон, 1997 р.), є доступними для всіх учасників освітнього процесу та послідовно дотримуються під час реалізації освітньої програми.

У КНУТШ визначені чіткі та зрозумілі правила визнання результатів навчання, що відповідають Конвенції про визнання кваліфікацій з вищої освіти в Європейському регіоні (Лісабонській конвенції) та регламентуються Положенням про організацію освітнього процесу в КНУ http://nmc.univ.kiev.ua/docs/Poloz_org_osv_proc-2018.pdf Положенням про порядок реалізації права на академічну мобільність http://mobility.univ.kiev.ua/?page_id=804&lang=uk Визнання результатів навчання у межах академічної співпраці із закладами вищої освіти (науковими установами) здійснюється із застосуванням Європейської кредитної трансферно-накопичувальної системи (ЄКТС) або системи оцінювання навчальних досягнень студентів, що прийнята у країні закладу-партнера, якщо в ній не застосовується ЄКТС. Перезарахування результатів навчання з навчальних дисциплін проводять на підставі порівняння їхніх навчальних програм та Академічної довідки, яку надає учасник академічної мобільності. Аспіранти, що навчаються на даній ОНП приймають участь у програмах академічної мобільності та обізнані щодо вище зазначених процедур. Так, аспірант В. Паренюк у 2019 р. брав участь в програмі академічної мобільності та проводив наукові дослідження за програмою стажування DORA PLUS в Школі природничих наук і здоров'я Талліннського університету.(дод. докази п. 6).

4. Визначені чіткі та зрозумілі правила визнання результатів навчання, отриманих у неформальній освіті, які є доступними для всіх учасників освітнього процесу та послідовно дотримуються під час

реалізації освітньої програми.

Університет не здійснює визнання результатів навчання, отриманих у неформальній освіті до затвердження регуляторних актів центральних органів виконавчої влади України, які передбачені чинним законодавством та знаходяться на етапі громадського обговорення.

Загальний аналіз щодо Критерію 3:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 3.

Правила прийому до аспірантури КНУТШ є чіткими та зрозумілими. Правила прийому враховують особливості самої ОНП. Визначені чіткі та зрозумілі процедури визнання РН, отриманих під час академічної мобільності. Участь аспірантів ОНП у програмах академічної мобільності. Позитивною практикою при вступі до аспірантури за ОНП Географія є нарахування вступникам додаткових балів за навчальні та наукові досягнення.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 3.

Слабких сторін не виявлено.

Рівень відповідності Критерію 3.

Рівень А

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 3.

Правила прийому до аспірантури КНУТШ є чіткими та зрозумілими. Програми вступних випробувань враховують особливості самої програми. Повна відповідність критерію нормативним вимогам. Найвні позитивні практики на ОНП щодо нарахування додаткових балів за навчальні та наукові досягнення, дозволяють зробити висновок щодо відповідності критерію рівню А.

Критерій 4. Навчання і викладання за освітньою програмою:

1. Форми та методи навчання і викладання сприяють досягненню заявлених у освітній програмі цілей та програмних результатів навчання, відповідають вимогам студентоцентрованого підходу та принципам академічної свободи.

У КНУТШ функціонує Положення про організацію освітнього процесу (http://nmc.univ.kiev.ua/docs/Poloz_org_osv_prog-2018.pdf), відповідно до п. 4.1 якого в освітньому процесі за програмами вищої школи передбачені навчальні заняття, самостійна робота, практична підготовка та контрольні заходи. Усі зазначені форми активно використовуються за ОП «Географія» (табл. 3 Відомостей самооцінювання) і сприяють досягненню заявлених в ОП цілей та РН. За усіма освітніми компонентами переважає самостійна робота здобувачів (80% загального навантаження), що обґрунтовується освітньо-науковим рівнем вищої освіти і відповідає Положенню про організацію освітнього процесу (п. 4.4). Співвідношення лекційних та практичних занять різне відповідно до очікуваних РН. Так, за ОК2 (ОНД.02) Філософія науки та інновацій (формує зокрема РН1) перевага віддається лекційним заняттям, а за ОК1 (ОНД.01) Академічне письмо англійською мовою, ОК3 (ОНД.04) Методологія та організація роботи над дисертацією доктора філософії в галузі природничих наук, ОК4 (ОНД.05) Усне наукове мовлення (переважно РН6, РН7) перевага віддається практичним роботам (іноді до 100 % обсягу навчальних занять). У зазначеному вище Положенні виокреслені пояснювально-ілюстративно-репродуктивні, проблемні, програмовані, дослідницькі форми проведення занять (п. 4.2). За ОП «Географія» в основному використані дослідницькі форми, що підтвердили здобувачі і викладачі під час онлайн-зустрічей, вказавши, що практичні роботи переважно прив'язані до тематики науково-дослідної теми здобувача освіти. Такий підхід частково компенсує відсутність у нормативній частині ОП «Географія» фахової комплексної географічної дисципліни. У РПНД самі методи не зазначені, що надає можливості НПП варіювати ними відповідно до принципів академічної свободи і вимог студентоцентрованого підходу. Усі РПНД є авторськими, базуються на досягненнях світової наукової спільноти, що також доводить дотримання принципів академічної свободи. НП передбачає проведення консультацій за кожною дисципліною. Звіт за дослідженням слухачів PhD програм у січні-лютому 2020 р. зазначає, що обов'язкові навчальні дисципліни переважно викладаються на належному професійному рівні, що свідчить про правильний вибір методів і форм навчання і в цілому очікування здобувачів від навчання за цією ОП виправдались (https://geo.knu.ua/images/doc_file/aspir_doc/Zvit_doslid_PhD_prog_2020.pdf). Також студентоцентрикований підхід

реалізується шляхом вільного вибору трьох освітніх компонентів, загальним обсягом 12 кредитів. Перелік дисциплін розміщений в ОП, НП, оприлюднених на офіційному сайті ГФ, а також на сторінці <https://geo.knu.ua/uk/geo.univ.kiev.ua/uk/1029>. Здобувачі освіти мають право самостійно обирати тематику свого наукового дослідження, що підтверджено було при спілкуванні у фокус-групах (О. Гаврилюк).

2. Усім учасникам освітнього процесу своєчасно надається доступна і зрозуміла інформація щодо цілей, змісту та програмних результатів навчання, порядку та критеріїв оцінювання у межах окремих освітніх компонентів (у формі силабуса або в інший подібний спосіб).

Здобувачам надається доступна і зрозуміла інформація щодо цілей, змісту та ПРН, порядку, критеріїв оцінювання в межах кожної дисципліни у РПНД, розміщених на сайті <https://geo.knu.ua/uk/geo.univ.kiev.ua/uk/1029>, та усно під час першого заняття, що під час онлайн роботи ЕГ в фокус-групах підтвердили і здобувачі (І. Ковальчук) і викладачі (В. Пасько). На сайтах ГФ та його структурних підрозділів <https://geo.knu.ua/uk/studentam/navchalni-materiali.html>, <https://geo.knu.ua/uk/kafedri/ekonomichnoji-ta-sotsialnoji-geografiji/navchannya.html> представлені навчально-методичні матеріали (класичні та новітні, де авторами є НПП КНУТШ), які доцільно використовувати зокрема і під час підготовки до занять з фахових вибіркових дисциплін. Кожна РПНД містить перелік рекомендованої літератури, яку можна знайти у науковій бібліотеці імені М. Максимовича (<http://www.library.univ.kiev.ua/ukr/title4.php3>) та в електронних інформаційних базах (<http://www.library.univ.kiev.ua/ukr/opis.php3>, <http://www.library.univ.kiev.ua/ukr/elresurs.php3>). Доступ до інформаційних ресурсів є безоплатним та вільним. 67% аспірантів підтвердили доступ на факультеті до сучасної наукової літератури (опитування аспірантів у лютому 2020 р. https://geo.knu.ua/images/doc_file/aspir_doc/Zvit_doslid_PhD_prog_2020.pdf). ЕГ встановлено, що інформаційно-методичні матеріали надаються до кожного заняття здобувачам безпосередньо викладачем відповідно до тематик науково-дослідних робіт здобувачів, як, наприклад, з дисципліни ОК1 (ОНД.01) Академічне письмо англійською мовою (викладач Т. Мизин). Таким чином, інформування щодо цілей, змісту та очікуваних ПРН є різностороннім та таким, що відповідає студентоцентрованому підходу. У КНУТШ функціонує Концепція впровадження дистанційного навчання в освітній процес Київського національного університету імені Тараса Шевченка (<http://nmc.univ.kiev.ua/doc.htm>), що сприяє якійсь організації освітньої складової під час карантинних обмежень. Встановлено, що з ОП Географія спілкування проводилося на платформі Zoom, на цій же платформі проводилися і іспити. Також активно використовувалися платформи Google Works space, Microsoft online, Classroom. Для окремих дисциплін, як-то ДВА.2.01.35 IT Essentials (Основи інформаційних технологій), використаний, в силу особливості навчального матеріалу, мережевий ресурс Cisco (<https://netacad.knu.ua/>, викладач Ю. Бойко, який є авторизованим інструктором Академії Cisco та надає можливість аспірантам отримати міжнародний сертифікат, який може сприяти працевлаштуванню). Графік організації освітнього процесу, розклад занять представлений на сайті ГФ для 1 (https://geo.knu.ua/images/doc_file/aspir_doc/PhD_pozklad_2s_1roku_20_2021.pdf) та 2 (https://geo.knu.ua/images/doc_file/aspir_doc/PhD_pozklad_2s_2roku_2020_21.pdf) років навчання, на яких запроваджена освітня складова. Там же представлений і графік екзаменаційної сесії (https://geo.knu.ua/images/doc_file/aspir_doc/Grafik_sesii_2s_20_21.pdf).

3. Заклад вищої освіти забезпечує поєднання навчання і досліджень під час реалізації освітньої програми відповідно до рівня вищої освіти, спеціальності та цілей освітньої програми.

Під час акредитаційної експертизи ЕГ встановила, що КНУТШ активно в межах ОП Географія на третьому освітньо-науковому рівні поєднує навчання і дослідження викладачів та здобувачів освіти. Це прослідковується у кількох напрямках. По-перше, практичні завдання з усіх нормативних дисциплін (особливо ОК1 (ОНД.01) Академічне письмо англійською мовою, ОК4 (ОНД.05) Усне наукове мовлення) та значною мірою з вибіркових дисциплін (наприклад, ДВА.2.02.14.03 Методика геоінформаційного забезпечення картографічного моделювання) пов'язані із затвердженою темою наукового дослідження аспіранта. Тематичний план ОК3 (ОНД.04) Методологія та організація роботи над дисертацією доктора філософії в галузі природничих наук повністю збігається з змістом пов'язаний з безпосередніми дослідженнями аспірантів. На поєднання навчання і досліджень спрямовані і окремі вибіркові дисципліни (ДВА.2.01.03 Європейська грантова система підтримки наукових досліджень та академічних обмінів, ДВА.2.01.04 Комерціалізація наукових досліджень та трансфер технологій, ДВА.2.01.05 Принципи організації науково-дослідницьких робіт, ДВА.2.01.34 Методологія проведення наукових досліджень у сфері інформаційних технологій спеціального призначення). По-друге, аспіранти приймають участь у науково-дослідних темах своїх наукових керівників, бо, як правило, тематика є дотичною, що було підтверджено гарантом ОП, здобувачами (О. Гаврилюк, О. Бончковський, В. Коріненко, І. Кравчук), викладачами (В. Пасько, Н. Герасименко, К. Мезенцев). Так, О. Гаврилюк приймає участь в українсько-норвезькому проекті «Українські міста на лінії геополітичного розлому: міська ідентичність, геополітика та міська політика», а О. Бончковський є співвиконавцем гранту ДФНД (спільний з Інститутом геофізики імені Субботіна НАНУ) під співкерівництвом Н. Герасименко «Магнітні індикатори палеокліматичних змін у відкладах лесо-грунтової формації України». По-третє, під час викладання НПП залучають результати власних наукових досліджень, що підтвердила Н. Герасименко. Так, за дисципліною ДВА.2.02.10.03 Дистанційні дослідження та ГІС-технології у дослідницьких заходах геоморфології та палеогеографії впроваджено в освітній процес результати держбюджетної НДР № 19БФ050-01 «Реконструкція природних умов ареалів проживання людини на території України в доісторичний та історичний час». Здобувачі активно приймають участь у конференціях. Відповідно до індивідуальних планів аспірантів кожен має протягом року оприлюднити результати своїх досліджень на кількох конференціях. Аспіранти активно користуються можливістю виступати на конференціях КНУТШ, зокрема «Шевченківська весна «Географія» 2021», «Об'єднані наукою: перспективи міждисциплінарних досліджень», а також ряді інших вітчизняних та закордонних конференцій. Крім того, ЕГ

переконалася у наявності в НП ОП Географія науково-дослідницької складової, за результатами виконання якої аспіранти звітують двічі на рік на засіданнях випускових кафедр та вченої ради ГФ.

4. Педагогічні, науково-педагогічні, наукові працівники (далі – викладачі) оновлюють зміст освіти на основі наукових досягнень і сучасних практик у відповідній галузі.

Ознайомлення з Положенням про систему забезпечення якості освіти та освітнього процесу в КНУТШ (<http://nmc.univ.kiev.ua/docs/Polojennya%20QAS%202019.pdf>, уведено в дію наказом ректора № 603-32 від 08.07.2019) показало, що перелік процедур перегляду змісту освітніх компонентів, зокрема П.9.2 – оцінювання змісту програми у світлі останніх досліджень у даній дисципліні для забезпечення актуальності програми, П.5.19 – підготовка викладачів до викладання за освітньою програмою, є наявним. При цьому описи цих пунктів відсутні і будуть заповнені після затвердження Вченою радою університету. Викладачі оновлюють зміст освітніх компонентів на основі наукових досягнень і сучасних практик у географічній галузі. Це відображається у змістовному наповненні освітніх компонентів відповідно до затверджених / орієнтовних і потенційних тем аспірантів, про що зазначив під час онлайн-зустрічі В. Пасько. Уважаємо це позитивною практикою формування тематичного плану навчальних дисциплін на третьому ОКР. ЕГ були надані гарантом ОП на додатковий запит витяги з протоколів засідань кафедр географії України (дисципліни ДВА.2.02.11.01, ДВА.2.02.11.02, ДВА.2.02.11.03), геодезії та картографії (дисципліни ДВА.2.02.14.03, ДВА.2.02.14.01, ДВА.2.02.14.02), які підтверджують оновлення переліку рекомендованих джерел, а витяги з засідання кафедри фізичної географії і геоєкології (дисципліни ДВА.2.02.08.01, ДВА.2.02.08.03) підтверджують оновлення змісту дисциплін шляхом уведення актуальних питань класифікаційного континууму та новітніх поглядів на моделювання стану природничих систем. Належний професійний рівень викладання обов'язкових навчальних дисциплін (згідно з результатами опитування аспірантів https://geo.knu.ua/images/doc_file/aspir_doc/Zvit_doslid_PhD_prog_2020.pdf) теж це опосередковано підтверджує. Л. Сидоренко зазначила, що під час оновлення змісту освіти з дисципліни ОК02 (ОНД.02) відбувається спілкування особисте між двома викладачами (Л. Сидоренко та С. Запотоцький), між філософським і географічним факультетами для узгодження аспектів сучасних практик, на які слід звернути увагу, а також постійно моніториться новітня література для оновлення переліку рекомендованих джерел. Практичні роботи є індивідуалізованими відповідно до наукових досягнень з різних тематик географічної галузі (наприклад, за дисципліною ОК1 (ОНД.01), Т. Мизин). Підтримувати зміст освіти на належному високому науковому рівні допомагає доступ до наукометричних баз Scopus (<http://www.library.univ.kiev.ua/ukr/onlinedb/scopus.php3>) та WoS (<http://www.library.univ.kiev.ua/ukr/onlinedb/webofscience.php3>). Університет має практику запрошення до читання окремих лекцій фахівцями з інших освітніх та наукових установ України, фахівців-практиків (<https://geo.knu.ua/uk/vsi-novini/1005-vidkrita-lektsiya-na-temu-prikladni-aspekti-zastosuvannya-gis.html>, <https://geo.knu.ua/uk/vsi-novini/964-zustrich-studentiv-fakultetu-z-robotodavtsyami-predstavnikami-rnbo-ukrajini.html>).

5. Навчання, викладання та наукові дослідження пов'язані з інтернаціоналізацією діяльності закладу вищої освіти.

У КНУТШ популяризується міжнародна академічна мобільність, про актуальні пропозиції якої розміщена інформація у новинах на сайті ГФ (<https://geo.knu.ua/uk/vsi-novini/928-erazmus-kreditna-mobilnist-dlya-vikladachiv-universitet-aristotelya-v-salonikakh.html>, <https://geo.knu.ua/uk/vsi-novini/975-konkurs-na-otrimannya-stipedij-dlya-studentiv-vikladachiv-nerpedagogichnogo-personalu.html> тощо). За результатами спілкування з фокус-групами ЕГ встановила, що за ОП існує позитивна практика наукової міжнародної академічної мобільності, про що зазначили здобувач В. Паренюк, доцент Н. Провотар. Так, аспірант В. Паренюк був протягом 3 місяців на науковому стажуванні за програмою Еразмус+ у Таллінському університеті (Естонія). Позитивною практикою слід відзначити не тільки наявність самого міжнародного наукового стажування, але одночасні візити як аспіранта, так і керівника, що є позитивною та інноваційною практикою. Так, Н. Провотар відвідала Талліннський університет по завершенню першої третини строку стажування аспіранта, що дозволило безпосередньо визначити з призначеним співкерівником напрямки дослідження з урахуванням світового досвіду. Результатом стажування є спільна стаття (Провотар Н., Паренюк В., Рейманн М. Молодіжний ринок праці Естонії: безробіття та міграційні настрої студентської молоді). Здобувачі та НПП мають доступ до міжнародних баз даних: CUL online, SCOPUS, ScienceDirect, SciVal, Web of Science, EBSCO та міжнародних ресурсів відкритого доступу (<http://www.library.univ.kiev.ua/ukr/elresurs.php3>). За словами С. Каневської, особливою популярністю користуються бази SCOPUS та WoS. Викладачі та здобувачі освіти беруть участь у багатьох міжнародних проєктах з різних напрямків. Так, крім вище згаданих проєктів, слід додати «Неоднозначні приміські простори: порівняльний аналіз місцевих траєкторій розвитку та мінливі повсякденні практики» (Австрія-Україна, 2018-2020, Н. Провотар), «Українські міста на лінії геополітичного розлому: міська ідентичність, геополітика та міська політика» (Норвегія-Україна, О. Гаврилюк, К. Мезенцев), «Нелегальна міграція в Україні (сектор міграційних досліджень ІДСД та MOM)» (О. Гаврилюк). Результати міжнародних співпраць впроваджуються у навчальний процес (зокрема, ДВА.2.02.08.01, ДВА.2.02.08.03, ДВА.3.02.11.03), спільні публікації включені до переліку рекомендованих джерел (зокрема, ДВА.2.02.10.03, ДВА.2.02.14.03). Інтернаціоналізація діяльності КНУТШ за ОП Географія проявляється і у запрошенні іноземних фахівців гостьовими лекторами у рамках програми Еразмус+, міжнародних грантів та проєктів, докторської школи тощо. Так, для онлайн викладання фрагментів окремих лекцій з дисципліни ОК4 К. Мезенцев запрошує викладачів з Норвегії, Австрії, Естонії. Тільки за 2020 р. на ГФ приймали участь у докторській школі та міжнародних воркшопх J. Salukvadze (Tbilisi State University), V. Mykhnenko (University of Oxford), M. Gentile (Oslo University) (https://geo.knu.ua/images/doc_file/Prog_rozvitku_geo/Zvit_GEOGRAF_2020.pdf).

Загальний аналіз щодо Критерію 4:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 4.

Практичні роботи з дисциплін, що вивчаються аспірантами, пов'язані з темами їх науково-дослідної роботи. Використання авторських, міжнародно визнаних наукових здобутків НПП під час викладання фахових вибіркових дисциплін. Співвідношення навчальних аудиторних годин корелюється з ПРН. Поєднання навчання і досліджень реалізується у кількох напрямках: запровадження окремих курсів, безпосередньо спрямованих на опрацювання навичок науково-дослідницької роботи та оформлення її результатів, внесення елементів науково-дослідної роботи в практичні заняття усіх дисциплін, впровадження новітніх результатів досліджень наукових шкіл КНУТШ в освітній процес, участь аспірантів у науково-дослідних темах та грантах наукових керівників, участь у конференціях. Одночасні візити за програмами міжнародного наукового стажування здобувача та його наукового керівника.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 4.

Слабких сторін та недоліків не виявлено. Рекомендація: запровадити описи процедур, затверджених Вченою радою Університету, до Положення про систему забезпечення якості освіти та освітнього процесу в КНУТШ з метою ефективного функціонування системи перегляду та оцінювання змісту освітніх компонентів і оновити його на сайті (<http://nmc.univ.kiev.ua/docs/Polojennya%20QAS%202019.pdf>); запровадити не тільки міжнародне наукове стажування, але і освітню міжнародну академічну мобільність за ОП Географія

Рівень відповідності Критерію 4.

Рівень А

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 4.

Інноваційною практикою, що варта запозиченню, є поєднання навчання з дослідженнями шляхом орієнтації на науково-дослідну тему здобувача практичних робіт з усіх дисциплін, що він виконує, впровадження відповідних вибіркових курсів, участь аспірантів у конференціях, міжнародних проектах та НДР керівників, залучення викладачами результатів власних досліджень в освітній процес, а також практика читання «гостьових» лекцій фахівцями з інших установ, активна наукова академічна мобільність. Таким чином, позитивною, з елементами інноваційності є практика за підкритеріями 4.3, 4.4, 4.5. За підкритеріями 4.1, 4.2 освітній процес має повну відповідність означеному критерію, бо форми і методи навчання і викладання (переважання самостійної роботи, співвідношення лекційної та практичної складової відповідно до профілю дисциплін, дослідницькі методи, що базуються на сучасних результатах наукових досліджень) сприяють досягненню загальних цілей, відповідають студентоцентрованому підходу та принципам академічної свободи; здійснення інформування здобувачів комплексно (на сайті, соціальними мережами, усно).

Критерій 5. Контрольні заходи, оцінювання здобувачів вищої освіти та академічна доброчесність:

1. Форми контрольних заходів та критерії оцінювання здобувачів вищої освіти є чіткими, зрозумілими, дозволяють встановити досягнення здобувачем вищої освіти результатів навчання для окремого освітнього компоненту та/або освітньої програми в цілому, а також оприлюднюються заздалегідь.

Основні форми та критерії оцінювання здобувачів визначено у Положенні про організацію освітнього процесу (п.7) є чіткими, зрозумілими та оприлюднені на сторінці Географічного факультету КНУ. http://nmc.univ.kiev.ua/docs/Poloz_org_osv_proc-2018.pdf На ОП Географія застосовуються дві форми атестації: проміжна та підсумкова. Форми (методи) оцінювання забезпечують валідність оцінювання успішності студентів і встановлення факту досягнення результатів навчання. Критерії оцінювання базуються на очікуваних результатах навчання. Підсумкове оцінювання результатів навчання в Університеті здійснюється за єдиною 100-бальною шкалою. Оцінка здобувача освіти відповідає відношенню встановленого при оцінюванні рівня сформованості професійних і загальних компетентностей до запланованих результатів навчання (у відсотках). Інформація про проведення контрольних заходів з кожної окремої дисципліни наведена у відповідній робочій програмі дисципліни. Поточний контроль за ОП Географія здійснюється у вигляді презентацій самостійної роботи, есе, дискусії, виступи на семінарах, захист практичних робіт, виконання індивідуальних творчих завдань, підсумковий контроль з усіх дисциплін проводиться у формі іспиту. Різноманітність зазначених форм поточних контрольних заходів, їх різноплановість, змістовність та періодичність застосування дозволяють об'єктивно оцінити результати навчання

здобувачів, які навчаються на даній ОНП. Вся інформація також підсумована в навчальному плані. Навчальний план та РПНД викладені у відкритому доступі на сайті Географічного факультету та відділу аспірантури та докторантури. <https://geo.knu.ua/uk/aspirantura-ta-doktorantura.html> Під час інтерв'ювання здобувачі підтвердили, що їх ознайомлюють з критеріями оцінювання та формами контрольних заходів на першому занятті. Також, 83,3 % опитаних здобувачів вважають, що критерії оцінювання є прозорими й зрозумілими та викладені у Звіті за дослідженням слухачів PhD програм у січні-лютому 2020 року КНУ імені Тараса Шевченка https://geo.knu.ua/images/doc_file/aspir_doc/Zvit_doslid_PhD_prog_2020.pdf.

2. Форми атестації здобувачів вищої освіти відповідають вимогам стандарту вищої освіти (за наявності).

На даний час затверджений Стандарт для третього рівня вищої освіти за спеціальністю 106 Географія відсутній. Підсумкова атестація здобувачів освіти за ОНП передбачається у формі прилюдного захисту дисертаційної роботи на засіданні разової спеціалізованої вченої ради та комплексного підсумкового іспиту. Комплексний підсумковий іспит є формою кваліфікаційних випробувань, яка визначає рівень професійної та наукової підготовки випускників аспірантури. Програма комплексного іспиту оприлюднена на сайті Географічного факультету та містить обов'язковий і варіативний модулі. https://geo.knu.ua/images/doc_file/aspir_doc/4_punkt_site/106_Prog_kompleks_ispyt_geogr.pdf Проміжною атестацією виконання наукового плану є звітування про виконану роботу за півріччя, яке проходить у формі презентації та обговорення результатів наукового дослідження, що підтвердили здобувачі ОНП Географія та зафіксовано у Протоколах засідань Вченої ради географічного факультету (надані гарантом ОНП на запит ЕГ). Обсяг ОНП не повністю забезпечує набуття ґрунтовних знань для успішної здачі даного іспиту здобувачам з інших спеціальностей і передбачає попередню підготовку за ОС бакалавр та магістр за спеціальністю географія.

3. Визначено чіткі і зрозумілі правила проведення контрольних заходів, що є доступними для усіх учасників освітнього процесу, забезпечують об'єктивність екзаменаторів, зокрема включають процедури запобігання та врегулювання конфлікту інтересів, визначають порядок оскарження результатів контрольних заходів і їх повторного проходження, та послідовно дотримуються під час реалізації освітньої програми.

Форми контрольних заходів та критерії оцінювання РН, оскарження результатів навчання регламентуються, об'єктивність екзаменаторів і наукових керівників під час оцінювання результатів навчання регламентується Положенням про організацію освітнього процесу http://nmc.univ.kiev.ua/docs/Poloz_org_osv_proc-2018.pdf та ґрунтується на принципах об'єктивності, систематичності та системності, плановості, єдності вимог, відкритості, прозорості, економічності, доступності та зрозумілості методики оцінювання, урахування індивідуальних можливостей здобувачів. Система оцінювання навчальних досягнень проводиться з урахуванням особливостей Європейської кредитної трансферно-накопичувальної системи (ЄКТС) і включає: поточний та підсумковий контроль. Оцінювання РН здійснюється відповідно до 100-бальної шкали оцінювання. У випадку незгоди з рішенням оцінювача (оцінювачів) здобувач освіти може звернутися до декана/директора свого структурного підрозділу з умотивованою заявою щодо неврахування оцінювачем важливих обставин при оцінюванні. За рішенням декана/директора письмова робота здобувача освіти може бути надана для оцінювання іншому науково-педагогічному працівнику, що викладає ту саму чи суміжну дисципліну або має достатню компетенцію для оцінювання роботи здобувача освіти (п. 7.2. Положення про організацію освітнього процесу). Об'єктивність оцінювання під час вступних випробувань забезпечується створенням комісії, яка складається із завідувачів кафедр, які відповідальні за певні вибіркові блоки і рішення такої комісії приймається колегіально. під час проведення підсумкового іспиту зі спеціальності створюється фахова комісія, до складу якої входить декан, завідувачі кафедр та обов'язково зовнішній фахівець, як голова екзаменаційної комісії. (дод.док. п.7). Під час відео зустрічі здобувачі повідомляють, що випадків оскарження РН під час реалізації ОНП Географія не було і вони обізнані з даною процедурою. Процедура оскарження РН є зрозумілою для 50% опитаних здобувачів, 33.3% респондентам важко дати відповідь на це запитання, 17% опитаних у тій чи іншій мірі не погоджуються з цим твердженням https://geo.knu.ua/images/doc_file/aspir_doc/Zvit_doslid_PhD_prog_2020.pdf Процедури запобігання та врегулювання конфлікту інтересів визначають ряд документів, таких як: Порядок вирішення конфліктних ситуацій у КНУТШ http://asp.univ.kiev.ua/doc/NP_Baza_univ/Vks_N105-32_14.02.2020.pdf.

4. У закладі вищої освіти визначено чіткі та зрозумілі політика, стандарти і процедури дотримання академічної доброчесності, що послідовно дотримуються всіма учасниками освітнього процесу під час реалізації освітньої програми. Заклад вищої освіти популяризує академічну доброчесність (насамперед через імплементацію цієї політики у внутрішню культуру якості) та використовує відповідні технологічні рішення як інструменти протидії порушенням академічної доброчесності.

За результатами опитування учасників фокус-груп, процедура дотримання академічної доброчесності є наперед визначена, достатньо зрозуміла та оприлюднена у відкритому доступі. Політика, стандарти і процедури дотримання академічної доброчесності регулюється Етичним кодексом університетської спільноти http://asp.univ.kiev.ua/doc/NP_Baza_univ/Ethical-code-of-the-university-community.pdf Порушення етичних

принципів і норм передбачає відповідальність члена університетської спільноти, залежно від характеру і змісту порушень, а також ступеня їх умисності. З метою забезпечення умов дотримання членами університетської спільноти Етичного кодексу, Вченою радою Університету створено незалежний постійно діючий колегіальний орган - Комісія з етики. У випадку грубого порушення етичних принципів чи норм, зафіксованих у Кодексі, керівник відповідного підрозділу уповноважений ініціювати розгляд справи на Комісії з етики (Положення про Постійну комісію Вченої ради з питань етики КНУТШ <http://senate.univ.kiev.ua/?p=1073>) Принципи дотримання академічної доброчесності, види порушень і відповідальність здобувачів освіти визначаються в Положенні про організацію освітнього процесу (п. 9.8). Дотримання академічної доброчесності педагогічними та науково-педагогічними працівниками прописано у п. 10.7 цього Положення та передбачає: посилення на джерела інформації у разі використання ідей, розробок, тверджень, відомостей; дотримання норм законодавства про авторське право та суміжні права; надання достовірної інформації про методики та результати досліджень, джерела використаної інформації і власну педагогічну (науково-педагогічну, творчу) діяльність; контроль за дотриманням академічної доброчесності здобувачами освіти; об'єктивне оцінювання результатів навчання. Для Популяризації академічної доброчесності серед здобувачів третього рівня Відділ підготовки та атестації науково-педагогічних кадрів проводяться тематичні вебінари в рамках інформаційних заходів "Абетки аспіранта" <http://rnm.knu.ua/abetka-dlya-aspirantiv-2/> З метою перевірки наукових робіт учасників освітнього процесу на наявність плагіату Університет забезпечує за їх зверненням перевірку за допомогою системи пошуку ознак плагіату Unicheck, що регулюється Положенням про систему виявлення та запобігання академічному плагіату у КНУТШ <http://www.univ.kiev.ua/pdfs/official/Detection-and-prevention-of-academic-plagiarism-in-University.pdf> Київський національний університет імені Тараса Шевченка 26 квітня 2018 року уклав Договір про співпрацю із компанією «Антиплагіат», Університет використовує програмний продукт – сервіс пошуку ознак плагіату Unicheck для перевірки наукових праць на наявність запозичень. <http://www.univ.kiev.ua/news/9593> Під час онлайн-зустрічей зі здобувачами, НПП, гарантом ОНП, адміністративним персоналом та допоміжними структурними підрозділами ЕГ пересвідчилась у дотриманні вимог академічної доброчесності, її популяризації, обов'язковій перевірці робіт на плагіат.

Загальний аналіз щодо Критерію 5:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 5.

Університет популяризує та дотримується правил академічної доброчесності про що свідчить ряд локальних нормативних документів та наявність технологічних процедур для перевірки наукових робіт здобувачів вищої освіти на плагіат системою Unicheck. Варто відмітити проведення додаткової підсумкової атестації здобувачів третього рівня ВО у вигляді комплексного іспиту, який визначає рівень професійної та наукової підготовки випускників аспірантури.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 5.

Програма комплексного підсумкового іспиту створює нерівні можливості для здобувачів, які вступають на дану ОНП з інших спеціальностей. Рекомендується посилити підготовку аспірантів до комплексного підсумкового іспиту.

Рівень відповідності Критерію 5.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 5.

За даним критерієм ЕГ зробила висновок, що форми контрольних заходів та критерії оцінювання є чіткими, зрозумілими і дозволяють досягти ПРН. Інформація щодо проведення контрольних заходів є доступною для всіх здобувачів. Наявні діючі процедури оскарження РН та відповідальність за порушення академічної доброчесності. Позитивною практикою також є проведення регулярних інформаційних заходів для аспірантів - "Абетка аспіранта". Проте, наведені рекомендації щодо посилення підготовки здобувачів до комплексного підсумкового іспиту, дозволяють зробити висновки щодо відповідності критерію рівню В.

Критерій 6. Людські ресурси:

1. Академічна та/або професійна кваліфікація викладачів, задіяних до реалізації освітньої програми, забезпечує досягнення визначених відповідною програмою цілей та програмних результатів навчання.

ЕГ оцінила людські ресурси та встановила, що академічна кваліфікація викладачів, задіяних до реалізації ОП Географія, досвід роботи у ЗВО, публіцистична та науково-дослідницька їх діяльність, процедура конкурсного відбору і добору за кожним освітнім компонентом цілком забезпечують досягнення визначених ОП цілей та ПРН. За нормативною складовою визначено 5 дисциплін. Усі ОК ОНП забезпечують у комплексі досягнення загальної цілі ОП. Це забезпечується участю наукових керівників та викладачів у реалізації НДР та грантових пропозицій, у міжнародних стажуваннях, активною публіцистичною діяльністю, пов'язаною з основним напрямком науково-дослідної роботи. Відповідно до табл. 2 Відомостей СО в реалізації ОП задіяно 7 НПП, зокрема ОК2 (ОНД.02) – троє, ОК1 (ОНД.01) – двоє. У результаті роботи ЕГ встановлено, що у 2020-2021 рр. склад НПП оновився за об'єктивних причин. У структурі НПП майже паритет між чоловіками та жінками (43 % та 57 % відповідно), доктори наук – 72 %, кандидати наук – 28 %, мають вчене звання доцента – 43 %, професора – 57 %. Усі мають стаж від 10 до 50 років. Простежується відповідність наукових та навчально-методичних здобутків, спеціальності викладачів особливостям дисциплін, що викладають. ОК1 (ОНД.01) забезпечують викладачі кафедри іноземних мов природничих факультетів, кандидати філологічних наук з відповідними підручниками та статтями за фахом; а лектор дисципліни ОК3 (ОНД.04) С. Запотоцький пройшов міжнародне стажування за темою «Публікаційна та проектна діяльність в країнах Євросоюзу: від теорії до практики», 2016 р. Це стосується і вибіркового блоку. Л. Даценко захистила докторську дисертацію за тематикою дисципліни (ДВА.2.02.14.03), має публікації у наукометричних базах, була тренером-викладачем у рамках міжнародного проекту «Закладення основи інфраструктури просторових даних: забезпечення бази в українському уряді для підтримки стабільного економічного зростання» (https://geo.knu.ua/images/kafedra/geodesyandcartography/cv_Dazenko.pdf). Усі наукові керівники здійснюють міжнародну співпрацю. Так, Н. Герасименко є керівником двох НДР (Реконструкція природних умов ареалів проживання людини на території України і доісторичний та історичний час, Геомагнітні індикатори палеокліматичних змін у лесо-грунтовій товщі України), К. Мезенцев є координатором від України двох міжнародних проектів (<https://geo.knu.ua/uk/nash-fakultet/personaliji/172-mezentsev-kostyantyn-volodimirovich>). У CV НПП вказано рівень володіння англійською мовою на рівні не нижче B2 (С. Запотоцький, К. Мезенцев, В. Пасько). Підвищення кваліфікації відбувається як у межах КНУТШ (С. Запотоцький, Т. Мірончук, Л. Даценко, України (Л. Даценко, С. Уліганець), так і закордоном (С. Запотоцький, К. Мезенцев, С. Уліганець, М. Гродзинський). Наукові керівники керують, як правило, 1-2 роботами аспірантів. Здобувачі задоволені компетентністю своїх наукових керівників (https://geo.knu.ua/images/doc_file/aspir_doc/Zvit_doslid_PhD_prog_2020.pdf).

2. Процедури конкурсного добору викладачів є прозорими і дозволяють забезпечити необхідний рівень їхнього професіоналізму для успішної реалізації освітньої програми.

Процедури конкурсного відбору є прозорими, чіткими і кількарівневими відповідно до Порядку конкурсного відбору на посади науково-педагогічних працівників у КНУТШ (<http://senate.univ.kiev.ua/?p=184>), що дозволяє забезпечити неупередженість і різностороннє врахування якостей претендентів на посаду НПП. Також основні вимоги до претендентів зазначені у п. 10.2 Положення про організацію освітнього процесу у КНУТШ (рішення Вченої ради від 07.05.2018, протокол № 10, наказ ректора № 716-32 від 31.08.2018) (http://nmc.univ.kiev.ua/docs/Poloz_org_osv_proc-2018.pdf). Під час онлайн-зустрічі ЕГ з гарантом ОП С. Запотоцький наголосив на показниках добору НПП та наукових керівників, зокрема це участь насамперед наукових керівників аспірантів у реалізації науково-дослідних тем та грантових пропозицій, у міжнародних стажуваннях, активна публіцистична діяльність, пов'язана з основним напрямком науково-дослідної роботи та дисципліни, викладати яку є претендент, підсумки науково-педагогічної роботи за попередній період, наявність публікацій у наукометричних базах та суттєвих видань навчально-методичного характеру відповідно до профілю дисципліни. Ректор оголошує конкурс на заміщення вакантних посад і оприлюднює у газеті «Сучасна освіта України» та на сайті КНУТШ (<http://senate.univ.kiev.ua/?cat=9>) разом з вимогами до претендентів та умовами участі у конкурсі. Термін подання заяв – 30 днів. Доцент, старший викладач, викладач, асистент кафедри обирається вченою радою ГФ з урахуванням рішення відповідної кафедри. Професор та завідувач кафедри обираються шляхом таємного голосування на Вченій раді КНУТШ за рішенням відповідної кафедри та зборів (конференції) трудового колективу ГФ (для завідувача кафедри), за рішенням відповідної кафедри та вченої ради ГФ (для професора). Контракт укладається строком від 1 до 5 років, для завідувача кафедри – на 5 років.

3. Заклад вищої освіти залучає роботодавців до організації та реалізації освітнього процесу.

КНУТШ залучає роботодавців до окремих видів організації та реалізації освітнього процесу. Переважно це спостерігається у рамках підвищення кваліфікації та співпраці щодо підготовки науково-дослідної роботи аспірантів у позаосвітньому процесі. Так, науковий керівник аспіранта А. Ковальчук Л. Даценко проходила підвищення кваліфікації в ННК «Світовий центр даних з геоінформатики та сталого розвитку» Національного технічного університету України «Київський політехнічний інститут імені Ігоря Сікорського» за програмою «Інструменти аналізу, обробки та візуалізації даних». Аспірант з року навчання О. Гаврилюк виконує НДР «Незаконна міграція в Україні» як співробітник сектору міграційних досліджень Інституту демографії та соціальних досліджень імені М. В. Птухи НАН України. Аспірант з курсу О. Бончковський разом з науковим керівником Н. Герасименко є співвиконавцями гранту ДФНД «Магнітні індикатори палеокліматичних змін у відкладах лесо-грунтової формації України» спільно з Інститутом геофізики імені Субботіна НАНУ. Про спільні дослідження в рамках міжнародних проектів зазначила і директор Інституту географії НАНУ Є. Маруняк. У листопаді 2020 р. на ГФ КНУТШ відбувся захід із залученням роботодавців та стейкхолдерів «Геокар'єра 2020», де в межах окремих секцій відповідно до напрямів досліджень виступили представники Науково-дослідного інституту геодезії і картографії (Ю. Карпінський), ДНВП «Картографія» (І. Дрогушевська, В. Остроух), компанії Геонікс (М. Дубницька), SmartFarming

(М. Червак, В. Шиманський), Usaid-Agro (О. Осовець), відділу Європейської інтеграції та екологічних фондів Мінприроди України (О. Шаповалова), ВЕО «УКРВТОРМА» (П. Семко). Представники роботодавців приймають участь у засіданнях Науково-методичної комісії ГФ КНУТШ при розгляді питань локального моніторингу та перегляду ОП (витяг з розширеного засідання від 01 липня 2020 р.), зокрема представники Інституту географії НАНУ (Є. Маруняк, І. Гукалова), Інституту економіки природокористування та сталого розвитку (М. Хвесик), Українського державного інституту проектування міст ДІПРОМІСТО імені Юрія Білоконя (Ю. Палеха), Інституту світової політики (Є. Магда), ТОВ «УКРГРУПППРОЕКТ» (Л. Тиква). Вагомий внесок здійснюють роботодавці, виступаючи офіційними опонентами на захисті дисертаційних досліджень аспірантів ГФ. На зустрічі з роботодавцями Є. Маруняк підтвердила свою участь як офіційний опонент на захисті аспірантки М. Пальчук. Представники роботодавців є членами спеціалізованих вчених рад КНУТШ, зокрема Ю. Гордєєв (ДУ «Науковий гідрофізичний центр НАН України»), А. Степаненко (ДУ «Інститут економіки природокористування та сталого розвитку НАН України»), В. Балабух (Український гідрометеорологічний інститут), В. Чехній (Інститут географії НАН України), М. Яцюк (Інститут водних проблем і меліорації НААН України).

4. Заклад вищої освіти залучає до аудиторних занять професіоналів-практиків, експертів галузі, представників роботодавців.

Залучення до аудиторних занять професіоналів-практиків, експертів галузі, представників роботодавців відбувається на громадських засадах або у межах програми Erasmus+ регулярно, кілька разів на рік. Заняття проходять у додатковий час. Тематика узгоджується на етапі попереднього обговорення з урахуванням інтересів аспірантів, їх науково-дослідних тем і дисциплін, що вивчаються. Таким чином, ці заняття сприяють додатковому формуванню ПРН. ЕГ встановила інноваційну практику проведення докторських шкіл на базі КНУТШ. Так, вже Друга міжнародна докторська школа з міської геополітики «Життя у містах на лінії геополітичного розлому» відбулася 28.09-09.10.2020 р. в онлайн-режимі (<http://www.geokyiv.org/uk/zahody/doktorski-shkoly>). Співорганізаторами виступили КНУТШ, Університет Осло та партнери дослідницького проекту UKRGEOPOL. Спікерами виступили J. Salukvadze (Тбілісі), Т. Zhurzhenko (Відень), S. D. Wolfe (Лозанни), V. Mykhnenko (Оксфорд). У рамках програми програми Erasmus+ вже протягом кількох років щорічно реалізуються лекції провідних світових фахівців. Так, у 2018 р. аспіранти ГФ мали можливість прослухати лекції Ф. Дюріш (Будапешт, <https://geo.knu.ua/uk/vsi-novini/753-zustrich-studentiv-geografiv-z-doktorom-ferents-dyurish-budapesht-ugorshchina.html>, <https://geo.knu.ua/uk/vsi-novini/749-doktor-ferents-dyurish-budapesht-ugorshchina-prochitae-lektsiji.html>), 2019 – М. Рейманн (Таллінн, <https://geo.knu.ua/uk/vsi-novini/841-spivrobotnitstvo-za-programoyu-akademichnoji-mobilnosti-erazmus-lektsiji-estonskogo-vchenogo.html>), М. Кьосері (Будапешт, <https://de-de.facebook.com/123421204785065/posts/641252623001918/>), 2020 - Г. Салуквадзе (Тбілісі), В. Міхненко (Оксфорд), М. Жентіль (Осло) (https://geo.knu.ua/images/doc_file/Prog_rozvitku_geo/Zvit_GEOGRAF_2020.pdf, с. 75). Щорічно відбуваються заходи із залученням роботодавців та стейкхолдерів «Геокар'єра», де в межах окремих секцій відповідно до напрямів досліджень виступають представники роботодавців (<https://geo.knu.ua/uk/vsi-novini/934-geokar-era-2020.html>).

5. Заклад вищої освіти сприяє професійному розвитку викладачів через власні програми або у співпраці з іншими організаціями.

ЕГ переконалася, що КНУТШ має налагоджену систему професійного розвитку викладачів, яка повною мірою відповідає потребам та інтересам викладачів та наукових керівників аспірантів. Така позиція наскрізною лінією проходить у Програмі розвитку КНУТШ на 2012-2020 роки (http://science.univ.kiev.ua/documents/rozvytok/Progran_Univ_2020.pdf) та Стратегічному плану Університету на період 2018-2025 роки (рішення Вченої ради КНУТШ від 25.06.2018) (<http://www.univ.kiev.ua/pdfs/official/Development-strategic-plan.pdf>). В КНУТШ функціонує підрозділ, що надає власні освітні пропозиції для підвищення кваліфікації. Серед пропозицій Інституту післядипломної освіти, якими скористалися викладачі ОП, є програми менеджського спрямування (<http://www.ipe.knu.ua/sertyifikatni-programy.html>): «Роль гарантів освітніх програм у розбудові внутрішньої системи забезпечення якості освіти», 2020 (С. Запотоцький, Л. Даценко, В. Пасько), «Діяльність ВНЗ в умовах єдиного європейського освітнього простору», 2017 (В. Пасько). Другим підрозділом, який також надає можливості для підвищення кваліфікації є Відділ академічної мобільності КНУТШ. Саме через цей відділ здійснюється оформлення найбільш поширеної серед викладачів і наукових керівників за ОП Географія третього ОКР форми підвищення кваліфікації як міжнародне стажування в європейських закладах вищої освіти. Так, за програмою Erasmus+ викладачі і наукові керівники проходили стажування в Університеті Етвеша Лоранда, Будапешт, 2018 (С. Запотоцький, К. Мезенцев), Талліннському університеті, 2019 (К. Мезенцев, Н. Провотар), Університеті Камеріно, Італія, 2017 (Н. Герасименко), що підтверджено відповідними довідками. Підвищення кваліфікації за кордоном проходили С. Запотоцький («Publishing and project activity in the European Union countries: a bedside approach», Прага, 2016), К. Мезенцев, Н. Провотар («Methodology for studying local/regional trajectories and everyday practices», Зальцбург, 2019), В. Пасько («New and innovative teaching methods», Краков, 2019), що відповідає загальним компетентностям викладача і дослідника. Ще однією формою підвищення кваліфікації є участь у міжнародних науково-практичних семінарах, зокрема «Methodology and methods of scientific research», 2016 (С. Запотоцький), «International Conference on Cities and Change: Three Decades of Post Socialist Transition», 2019 (К. Мезенцев), 20-ий Конгрес Міжнародного Союзу дослідників четвертинного періоду, 2019 (Н. Герасименко), що відповідають фаху викладачів і наукових керівників і підтверджується відповідними сертифікатами та відрядженнями. З метою кращого формування мовної компетентності викладачів існують пільгові можливості вивчення іноземної мови

http://www.geol.univ.kiev.ua/docs/edu/foreign_languages_center.pdf. Позитивною практикою результатів стажувань і підвищення кваліфікації є наукові публікації (одноосібні та спільні).

6. Заклад вищої освіти стимулює розвиток викладацької майстерності.

КНУТШ має систему матеріального та морального заохочення викладачів до досконалості у викладанні за досягнення у фаховій діяльності. Відповідно до п. 4.2 Статуту КНУТШ (<http://www.univ.kiev.ua/pdfs/statut/statut-22-02-17.pdf>) є відзначення преміями викладачів і науковців, відповідно до п. 1.5 Статуту університет встановлює власні форми морального та матеріального заохочення учасників освітнього процесу. Одним із дієвих способів заохочення до використання сучасних технологій в освітньому процесі, включно з науково-дослідною складовою НП, є щорічні грамоти, подяки та премії КНУТШ, МОН України, НАН України, НАПН України. За останні два роки було нагороджено 38 викладачів факультету. Так, серед викладачів, що забезпечують освітній процес за ОП Географія Подяку ректора КНУТШ отримала Н. Провотар (2018), Грамоту ректора КНУТШ – К. Мезенцев (2019), Подяку МОН України – С. Уліганець (2019), Почесну грамоту НАПН України – К. Мезенцев (2018), нагрудний знак «Відмінник освіти» - Н. Провотар (2016 р.). Матеріальне заохочення здійснюється за рахунок економії фонду заробітної плати, про що підтвердила під час онлайн-зустрічі начальник планово-фінансового відділу В. Савченко. Найбільш вагомим і поширеним на ОП є преміювання за статті у наукометричних виданнях і за дострокові захисти аспірантів.

Загальний аналіз щодо Критерію 6:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 6.

Висока академічна кваліфікація НПП за ОП Географія, що забезпечує на високому рівні досягнення визначених ОП цілей та ПРН. Наявність прозорої, неупередженої, кількарівневої процедури конкурсного добору викладачів з урахуванням їхнього фаху та можливості викладати певні дисципліни, публіцистичної активності, досвіду міжнародної співпраці (для наукових керівників), відповідності загальним вимогам, викладених у Положенні про організацію освітнього процесу. Позитивною практикою є проведення гостьових лекцій іноземними викладачами. Підвищення кваліфікації має різносторонні форми (від підвищення кваліфікації в Інституті підвищення кваліфікації КНУТШ до міжнародних стажувань) та спрямування (розширення фахових, загальних, мовних, менеджерських компетентностей).

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 6.

Слабкі сторони та недоліки не виявлено. Рекомендації: більш широке залучення вітчизняних професіоналів-практиків, експертів галузі, представників роботодавців до проведення аудиторних занять.

Рівень відповідності Критерію 6.

Рівень А

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 6.

Взірцева практика врахування фаху та спроможності викладача відповідно до певної дисципліни при доборі кадрів, відсутність плінності кадрів, різносторонні форми і спрямування підвищення кваліфікації, що реально реалізуються за ОП, проведення лекцій іноземними викладачами надає підстави високо оцінити ОП Географія за підкритеріями 6.1, 6.2, 6.4, 6.5.

Критерій 7. Освітнє середовище та матеріальні ресурси:

1. Фінансові та матеріально-технічні ресурси (бібліотека, інша інфраструктура, обладнання тощо), а також навчально-методичне забезпечення освітньої програми забезпечують досягнення визначених освітньою програмою цілей та програмних результатів навчання.

Під час онлайн акредитаційної експертизи ОП Географія ЕГ оцінила достатність фінансових та матеріально-технічних ресурсів забезпечення освітнього процесу в аспекті досягнення цілей та ПРН. Фінансові звіти оприлюднені (<http://www.univ.kiev.ua/ua/official>). Гарант підтвердив, що фінансові ресурси на закупівлю

обладнання виділяються. Так, наразі облаштовується новий сучасний комп'ютерний клас для роботи з ІС-технологіями, вже подана заявка на придбання ліцензійної версії ArcGIS, яку буде реалізовано після запуску комп'ютерного класу. Наразі комп'ютери 2010 р. випуску, модернізації 2013 р. (табл. 1 додатку до СО), що потребує оновлення. Науковий керівник і завідувач кафедри геодезії та картографії Л. Даценко зазначила, що були закуплені безпілотні літальні апарати, GPRS, спеціальне програмне забезпечення PIX4D, що у сукупності зі станціями Дельта дозволяє створювати ортофотоплани місцевості. Для досліджень аспіранти можуть використовувати обладнання навчальних лабораторій, зокрема лабораторій екології ландшафту, ґрунтознавчих і палеогеографічних досліджень (атомно-абсорбційний спектрофотометр, рН-метри та іонометри, кондуктометри, центрифуга, ваги аналітичні та технохімічні, дистильатор, муфельна піч, сушильні шафи, аспіратор, набори тест-систем, <https://geo.knu.ua/uk/laboratoriji/navchalni/ekologiji-landshaftu.html>) лабораторій цифрової фотограмметрії (стереокомпаратори, які наразі є застарілою технологією, фотограмметричний сканер) та аерофотопографії (станції Дельта). Частина з наявного обладнання потребує оновлення, але на факультеті не визначений порядок і черговість забезпечення таких потреб. У рамках суспільно-географічних досліджень функціонують урболобораторія та Експертно-консультативний центр з розвитку громад та територій, які обладнані усім необхідним для якісного проведення консультацій, засідань і конференцій (за грантові кошти). Навчальні лабораторії відповідають основним напрямкам досліджень аспірантів. Програмне забезпечення наразі складає Office365, QGIS відкритого доступу, що є замало для якісного науково-дослідницької роботи. В КНУТШ існує доступ аспірантів до бази наукового обладнання всього університету, що забезпечує його міждисциплінарне використання, про що засвідчили проректор з наукової роботи Г. М. Толстанова, проректор з науково-педагогічної роботи А. П. Гожик. Для реалізації освітнього процесу з нормативних дисциплін є потреба у мультимедійних пристроях (табл. 1 Додатків до Відомостей СО), якими стаціонарно забезпечені аудиторії. У цілому забезпеченість навчальними приміщеннями достатня. У 2020-2021 н.р. оновлена система інтернет-зв'язку у корпусі ГФ. Наразі на кожному з 4 поверхів стоять посилені Wi-Fi роутери, що забезпечують безперебійний зв'язок. Наукова бібліотека ім. М. Максимовича має достатні фонди для досягнення здобувачами ПРН. Навчально-методичне забезпечення здійснюється в електронному форматі безпосередньо викладачем і сприяє досягненню цілей, завдань, ПРН, що підтвердили на зустрічі здобувачі ВО.

2. Заклад вищої освіти забезпечує безоплатний доступ викладачів і здобувачів вищої освіти до відповідної інфраструктури та інформаційних ресурсів, необхідних для навчання, викладацької та/або наукової діяльності в межах освітньої програми.

Під час онлайн-спілкування у фокус-групах ЕГ встановила, що КНУТШ забезпечує безоплатний доступ викладачів і аспірантів до відповідної інфраструктури та інформаційних ресурсів, потрібних для навчання, викладацької і науково-дослідницької діяльності. Так, Наукова бібліотека ім. М. Максимовича надає безоплатний доступ до електронних наукометричних баз, у т.ч. Scopus і WoS, до періодичних видань за спеціальністю 106 Географія, в т.ч. Українського географічного журналу, що підтвердили аспіранти і заступник директора Наукової бібліотеки КНУТШ з інформаційно-методичної роботи С. Каневська. Передплата періодичних видань здійснюється на замовлення факультетів, що уможливорює вичерпне ознайомлення аспірантів і їх наукових керівників із найновішими науковими розробками. Наразі йде робота і по створенню репозитарію. Доступ аспірантів до навчальних лабораторій є безоплатним та вільним. Необхідні витратні матеріали для проведення наукових лабораторних досліджень замовляє університет і надає можливість безоплатно використовувати їх аспірантами. Так, аспіранти, що проводять дослідження з природничо-географічних тематик, визначають фізичні та хімічні властивості відібраних зразків в лабораторіях ґрунтознавчих і палеогеографічних досліджень, екології ландшафту. За результатами опитування аспірантів (https://geo.knu.ua/images/doc_file/aspir_doc/Zvit_doslid_PhD_prog_2020.pdf) встановлено, що 67 % аспірантів погоджуються (у різному ступені) з твердженням, що на факультеті є доступ до сучасної наукової літератури, будівлі на приміщення знаходяться у належному стані, на факультеті є достатньо сучасного обладнання для забезпечення наукової діяльності за темою дисертаційного проекту, 83 % аспірантів зазначили, що на факультеті достатньо сучасного обладнання для забезпечення навчального процесу.

3. Освітнє середовище є безпечним для життя та здоров'я здобувачів вищої освіти, що навчаються за освітньою програмою, та дозволяє задовольнити їхні потреби та інтереси.

Питання безпечності життя та здоров'я здобувачів вищої освіти відображені у пунктах 38.7, 38.8, 60-67 Стратегічного плану розвитку Університету на період 2018-2025 рр. (рішення Вченої ради від 25.06.2018, http://asp.univ.kiev.ua/doc/NP_Baza_univ/Development-strategic-plan_2018-2025.pdf). Освітнє середовище є безпечним для життя і здоров'я здобувачів. Під час карантинних обмежень на вході у корпус працює рамка для дезінфекції людей, що заходять до корпусу ГФ, здійснюється температурний скринінг. У кожній лабораторії є вогнегасники, здійснюється провітрювання відповідно до графіку. Широкі коридори з квітами, зони відпочинку на кожному поверсі, 2 кафетерії дозволяють безпечно проводити час перерви. Освітнє середовище дозволяє здійснювати позаосвітню діяльність як на території ГФ, так і у гуртожитку сімейного типу № 12, де проживають аспіранти. Територія студмістечка огорожена, охороняється, є спортивні майданчики, тренажерні зали, дитячі майданчики (бо гуртожиток сімейного типу). Позитивною практикою є функціонування Університетської клініки КНУТШ (<http://clinic-knu.kiev.ua/>) з сучасним діагностичним обладнанням, яка надає безоплатно медичні послуги учасникам освітнього процесу КНУТШ. Опитування аспірантів щодо їх інтересів та потреб у певному освітньому середовищі не проводиться. Посилання у відомостях СО (http://unidos.univ.kiev.ua/?q=zvity_pro_doslidzhennya) надано на сторінку з опитуванням студентів бакалаврів та магістрів, які мають потреби і проблеми іншого характеру ніж аспіранти. Наразі при опитуванні власне аспірантів є питання про належний стан будівель та приміщень факультету, де 33 % аспірантів зазначили про їх неналежний стан

(https://geo.knu.ua/images/doc_file/aspir_doc/Zvit_doslid_PhD_prog_2020.pdf). ЕГ переконалася, що стосунки аспірантів з викладачами і науковими керівниками базуються на взаємоповазі та взаємній вимогливості, у т.ч. і у питаннях академічної доброчесності та наукової етики. У КНУТШ функціонує Психологічна служба, до якої у разі потреби можуть звернутися аспіранти (<https://psyservice.knu.ua/>, <https://www.facebook.com/psy.service.knu/>), але більше з питаннями адаптації звертаються студенти бакалаври.

4. Заклад вищої освіти забезпечує освітню, організаційну, інформаційну, консультативну та соціальну підтримку здобувачів вищої освіти, що навчаються за освітньою програмою.

КНУТШ здійснює освітню, організаційну, інформаційну, консультативну та соціальну підтримку здобувачів ВО відповідно до Положення про організацію освітнього процесу (http://nmc.univ.kiev.ua/docs/Poloz_org_osv_proc-2018.pdf). Комунікація щодо освітньої складової відбувається з викладачами та науковими керівниками безпосередньо під час консультацій, лекційних, практичних занять або через соціальні мережі та електронну пошту, що на думку здобувачів, є ефективним за будь-яких умов. Є офіційні сторінки ГФ у мережі Facebook (<https://uk-ua.facebook.com/geofak.knu/>) та Telegram (https://t.me/geo_faculty), на який подається інформація у тому числі і про основні освітні, соціальні і культурні заходи. Суттєвою є інформаційна та консультативна підтримка аспірантів. У КНУТШ функціонує Науково-консультаційний центр (<http://scc.univ.kiev.ua/>) і відділ підготовки та атестації науково-педагогічних кадрів (<http://asp.univ.kiev.ua/>), які всебічно здійснюють інформаційну підтримку аспірантів протягом всього періоду підготовки дисертаційних проєктів. Одним із таких заходів є Абетка для аспірантів (<http://asp.univ.kiev.ua/index.php/224-abetka-dlya-aspirantiv-27-05-2021>). На факультеті безпосередньо за інформаційну підтримку разом з гарантом ОП відповідає заступник декана з наукової роботи та міжнародного співробітництва О. Шевченко та заступник декана з навчальної роботи В. Пасько. Саме вони проводять перші організаційні зустрічі і здійснюють безпосередній інформаційно-організаційний супровід. Опитування аспірантів (https://geo.knu.ua/images/doc_file/aspir_doc/Zvit_doslid_PhD_prog_2020.pdf) показало, в основному поінформованість про етапи навчання (с. 4) та відносну поінформованість про підготовку до захисту і саму процедуру захисту дисертаційного проєкту (с. 4, 50%). Керівники регулярно спілкуються з аспірантами за темою дисертаційного проєкту (с. 13), відразу реагують на запитання аспірантів, що виникають протягом роботи над дисертацією (с. 13), залучають зовнішніх консультантів і завжди підтримують здобувача (https://geo.knu.ua/images/doc_file/aspir_doc/Zvit_doslid_PhD_prog_2020.pdf). Соціальна підтримка здійснюється профкомом (<http://www.prfstud.univ.kiev.ua/>) та ректоратом. Випадків необхідності отримання соціальної підтримки на ОП не було, але аспіранти проінформовані про її можливість.. ЕГ пересвідчилася, що аспіранти переважно задоволені інформаційною, консультативною, соціальною підтримкою.

5. Заклад вищої освіти створює достатні умови для реалізації права на освіту особами з особливими освітніми потребами, що навчаються за освітньою програмою.

Рівність і доступ до ОП Університету визначено у Положенні про організацію освітнього процесу (http://nmc.univ.kiev.ua/docs/Poloz_org_osv_proc-2018.pdf, п.1.9). КНУТШ приймає активну участь як базовий університет у реалізації Концепції розвитку інклюзивної освіти з початку її запровадження (наказ МОН України від 01.10.2010 р. № 912, <https://mon.gov.ua/ua/npa/pro-zatverdzhennya-kontseptsii-rozvitku-inklyuzivnogo-navchannya>), про що зазначив гарант ОП С. Запотоцький. ЕГ встановила, що КНУТШ за цей час сформував достатні умови для реалізації права на освіту особами з особливими освітніми потребами. Ця норма закріплена у Статуті університету (п. 7.9, <http://www.univ.kiev.ua/pdfs/statut/statut-22-02-17.pdf>), передбачаючи зокрема спеціальний навчально-реабілітаційний супровід, безоплатне забезпечення інформацією для навчання у доступних для сприйняття форматах тощо. Також такі норми прослідковуються і у нормативному, і у практичному аспектах на локальному рівні. Так, у КНУТШ впроваджена низка нормативних положень щодо інклюзивної освіти. Зокрема Концепція розвитку інклюзивної освіти «Університет рівних можливостей» (рішення вченої ради від 03.06.2020, протокол № 10, наказ ректора № 383-32 від 12.06.2020, <http://www.univ.kiev.ua/pdfs/equal-opportunities/Concept-of-inclusive-education-development.pdf>), Пам'ятка про правила комунікації із людьми з інвалідністю (<http://www.univ.kiev.ua/pdfs/equal-opportunities/Pamyatka-pro-pravyly-komunikaciyi-iz-lyudmy-z-invalidnistyu.pdf>). Корпус ГФ обладнаний спеціальними паркомісцями біля входу до корпусу, пандусами, ліфтами, вбиральнями, облаштованими під потреби здобувачів з інвалідністю, що було продемонстровано ЕГ під час онлайн-ознайомлення з матеріально-технічною базою університету, зокрема з корпусом ГФ. Наразі на ОП студенти з інвалідністю не навчаються. Водночас на ОП навчається О. Розумова, яка знаходилася у відпустці по догляду за дитиною і наразі повертається на навчання (https://geo.knu.ua/images/doc_file/aspir_doc/spisok_asp_01_01_2021.pdf).

6. Існує чітка і зрозуміла політика і процедури вирішення конфліктних ситуацій (зокрема пов'язаних з сексуальними домаганнями, дискримінацією та/або корупцією тощо), яка є доступною для усіх учасників освітнього процесу та послідовно дотримується під час реалізації освітньої програми.

У КНУТШ існує зрозуміла політика вирішення конфліктних ситуацій (зокрема, пов'язаних з сексуальними домаганнями, дискримінацією та/або корупцією тощо), яка оприлюднена на сайті як Порядок вирішення конфліктних ситуацій у КНУТШ, затверджена Вченою радою університету 03.02.2020, протокол № 7, наказ ректора

№ 105-32 від 14.02.2020 р. (<http://senate.univ.kiev.ua/wp-content/uploads/2020/02/%D0%BF%D0%B4%D1%84.pdf>). Основні норми політики КНУТШ також викладені у Статуті університету (<http://www.univ.kiev.ua/pdfs/statut/statut-22-02-17.pdf>), Етичному кодексі університетської спільноти (<http://www.univ.kiev.ua/pdfs/official/ethical-code/Ethical-code-of-the-university-community.pdf>), Антикорупційній програмі КНУТШ (http://www.univ.kiev.ua/pdfs/official/preventing-corruption/antukorupsiyna_prohrama.pdf). Важливими органами є Постійна комісія Вченої ради з питань етики (<http://senate.univ.kiev.ua/wp-content/uploads/2019/07/1.jpeg>), Студентський парламент (<http://sp.knu.ua/>), профспілкова організація студентів та здобувачів КНУТШ (<http://www.prfstud.univ.kiev.ua/>), Психологічна служба (<https://psyservice.knu.ua/>). Відповідно до результатів опитування аспірантів 33 % аспірантів ГФ не проінформовані про процедуру врегулювання конфліктних ситуацій у межах університету (включаючи пов'язаних із сексуальними домаганнями, дискримінацією та корупцією, суперечності з науковим керівником). Тільки 50% опитаних аспірантів вважають, що процедура оскарження результатів навчання є прозорою та зрозумілою. Це у сукупності свідчить про середній рівень поінформованості здобувачів. На ОП Географія випадків конфліктних ситуацій, включно з пов'язаними з сексуальними домаганнями, дискримінацією та/або корупцією тощо не було.

Загальний аналіз щодо Критерію 7:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 7.

Навчальні лабораторії доступні для проведення досліджень аспірантами, гарні умови проживання аспірантів у гуртожитку № 12, безпечно для життя і здоров'я освітнє середовище, університетська клініка. Сильною стороною є інформаційна, консультативна підтримка аспірантів і функціонування Науково-консультаційного центру КНУТШ.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 7.

Слабкі сторони: продемонстрована і зазначена у СО матеріально-технічна база є дещо застарілою, відсутнє на ГФ планування оновлення матеріально-технічної бази, відсутність опитування аспірантів щодо їх інтересів та потреб; відносна непоінформованість аспірантів щодо процедури вирішення конфліктних ситуацій, здебільшого узагальнена процедура врегулювання конфліктних ситуацій. Рекомендації: оновлення матеріально-технічної бази, зокрема обладнання для картографічних та природничо-географічних досліджень, комп'ютерного парку; планування на факультеті оновлення і закупівлі нового обладнання; продовження роботи зі створення Інституційного репозитарію (відповідно до п. 38.5 Стратегічного плану розвитку КНУТШ на 2018-2025 рр.); активізація і популяризація переліку унікального обладнання, що доступне для сумісного використання в КНУТШ, включно з оновленням сторінки сайту з відповідною інформацією (<http://dsr.univ.kiev.ua/projects/equipment/index.php>); провести опитування серед аспірантів на ОП щодо їхніх потреб та інтересів, які можуть бути враховані при створенні освітнього середовища; більш активне ознайомлення аспірантів з Порядком вирішення конфліктних ситуацій у КНУТШ.

Рівень відповідності Критерію 7.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 7.

Повна відповідність підкритеріям 7.2, 7.4, 7.5. Загалом відповідність підкритеріям 7.1, 7.3, 7.6, з несуттєвими слабкими сторонами.

Критерій 8. Внутрішнє забезпечення якості освітньої програми:

1. Заклад вищої освіти послідовно дотримується визначених ним процедур розроблення, затвердження, моніторингу та періодичного перегляду освітньої програми.

Процедури розроблення, затвердження, моніторингу та періодичного перегляду ОНП регулюються Положенням про систему забезпечення якості освіти та освітнього процесу <http://nmc.univ.kiev.ua/docs/Polojennya%20QAS%202019.pdf> Наказом ректора "Про затвердження "Тимчасового порядку розроблення, розгляду та затвердження освітніх програм" http://nmc.univ.kiev.ua/docs/Poryadok_OR.pdf Положення про гаранта ОП в КНУТШ <http://senate.univ.kiev.ua/wp-content/uploads/2021/02/ПОЛОЖЕННЯ-про-г-р-а-н-т-а-К-Н-У-Т-Ш-.pdf> Положенням про організацію освітнього процесу http://nmc.univ.kiev.ua/docs/Poloz_org_osv_proc-2018.pdf Наказом Ректора від 11.08.2017 року за №729-32 "Про

запровадження в освітній та інформаційний процес форм опису освітньо-професійної (освітньо-наукової) програми, структурних вимог до інформаційного пакету, форм робочої навчальної програми дисципліни і форми представлення інформації про кваліфікацію науково-педагогічного працівника”http://nmc.univ.kiev.ua/docs/Nakaz_Form_Doc-729-32_11-08-2017.pdf Основними принципами функціонування системи забезпечення якості освітньої діяльності та вищої освіти в Університеті є: універсальність; прозорість; об’єктивність; уникнення конфлікту інтересів; мінімальна необхідність (документів, процедур); студентоцентризм; системність і систематичність; залучення всіх зацікавлених осіб; субсидиарність (узгодження делегованих повноважень і відповідальності). Процедура розроблення, моніторингу та перегляду ОНП передбачає врахування пропозицій здобувачів, стейкхолдерів та інших учасників освітнього процесу. ОП, які реалізуються в КНУТШ оприлюднені на офіційному сайті та доступні до ознайомлення та внесення пропозицій стейкхолдерів. Для виявлення потреб здобувачів проводиться опитування, що дозволяє вчасно реагувати на недоліки в ОНП. ОНП Географія 2018 р. останнім часом не оновлювалася, проте систематично проводиться обговорення даної програми на основі результатів опитувань здобувачів, пропозицій роботодавців та рекомендацій, наданих під час акредитації інших ОП в Університеті. Останнім часом зміни вносились тільки до навчального плану на основі пропозицій здобувачів, щодо перенесення асистентської практики з третього на другий рік навчання в аспірантурі та оновлювались РП окремих ОК. Удосконалення даної ОНП передбачене за результатами першої повноцінної апробації (випуску 2021).

2. Здобувачі вищої освіти безпосередньо та через органи студентського самоврядування залучені до процесу періодичного перегляду освітньої програми та інших процедур забезпечення її якості як партнери. Позиція здобувачів вищої освіти береться до уваги під час перегляду освітньої програми.

Розробка освітніх програм здійснюється із залученням здобувачів вищої освіти та інших стейкхолдерів, що регламентує “Положенням про систему забезпечення якості освіти та освітнього процесу”. Здобувачі безпосередньо залучаються до процесу перегляду ОП через опитування https://geo.knu.ua/images/doc_file/aspir_doc/Zvit_doslid_PhD_prog_2020.pdf та участі у засіданнях НМК. (Положення про опитування Здобувачів та НПП у КНУТШ <http://senate.univ.kiev.ua/?p=1469>) До опитування були внесені блоки запитань про зміст освітньої програми та якість викладання; комунікацію з науковим керівником; матеріальним забезпеченням навчального процесу; академічну мобільність та апробацію результатів, академічну добросовісність та конфліктні ситуації. Також були включені відкриті запитання про можливі зміни та покращення програм. Так за результатами локального моніторингу ОНП у 2020 р. більше 60% опитаних згодні з тим, що перелік та зміст обов’язкових дисциплін відповідає меті освітньої програми. Понад 65% респондентів підтримують твердження, що освітня програма містить достатню кількість дисциплін для підготовки до викладацької діяльності за спеціальністю. Понад 80% опитаних здобувачів зазначили, що опис освітньої програми та всіх дисциплін є у вільному доступі на сайті університету (Витяг з протоколу засідання №1 НМК географічного факультету КНУТШ від 31.01.2020 р.). Згідно з Витягом з розширеного засідання Науково-методичної комісії географічного факультету КНУТШ від 01 липня 2020 р. здобувачі та представники студентського парламенту географічного факультету (Лошицька В., Рашевська Д., Петровська А., Яременко А., Гнатюк С., Огійчук Н., Ганіченко К., Москаленко Д., Пісоцька Ковальчук І, Ковальчук А, Коріненко В., Голуб Ю, Телешман В., Околович І.) виступили з пропозицією переглянути навчальні плани та розглянути можливість перенесення асистентської практики з третього року навчання на перший-другий навчальні роки, що дало б можливість більше уваги приділити написанню наукової роботи доктора філософії. (https://geo.knu.ua/images/doc_file/aspir_doc/Vityag_NMK_01_07_2020.pdf). У ОП 2020 р. враховано пропозицію здобувачів та перенесено асистентську практику на другий рік навчання в аспірантурі https://geo.knu.ua/images/doc_file/aspir_doc/Navch_plany/PhD_NP_2020_Geogr.pdf Представники студентського самоврядування також долучені до процедур моніторингу ОНП. Так, до складу Вченої ради географічного факультету включені представники студентства – голова студпарламенту факультету та голова первинної профспілкової організації студентів, представник здобувачів. Також представники здобувачів є членами вченої ради КНУТШ. Під час відео зустрічей з ЕГ здобувачі підтвердили свою безпосередню участь у процедурах моніторингу ОП та зазначили, що їх пропозиції враховуються, що підтверджується Витягами та Протоколами засідань НМК та вченої ради географічного факультету.

3. Роботодавці безпосередньо та/або через свої об’єднання залучені до процесу періодичного перегляду освітньої програми та інших процедур забезпечення її якості як партнери.

Результати зустрічей з роботодавцями підтвердили, що роботодавці дійсно є партнерами в системі забезпечення якості ОНП. Роботодавці залучаються до процедур внутрішнього забезпечення якості освіти через рецензування ОНП. В наданих на ОНП Географія рецензіях, стейкхолдери зазначають про відповідність даної програми потребам ринку праці та сучасним вимогам до підготовки фахівців у галузі природничих наук. Присутні на зустрічі з ЕГ представники роботодавців (Маруняк Є.О. – директор Інституту географії НАН України; Мандзик В.М. – СНС відділу економічних проблем водокористування ДУ «Інститут економіки природокористування та сталого розвитку НАН України»; Сивак О.О. – учений секретар ДП «Український державний науково-дослідний інститут проектування міст «ДІПРОМІСТО» імені Ю.М.Білоконя») підтвердили свою безпосередню участь в обговореннях ОНП з гарантом та співробітниками Географічного факультету. Також, роботодавці зазначили, що ОНП на даний час не потребує удосконалення. (Витяг з розширеного засідання Науково-методичної комісії географічного факультету Київського національного університету імені Тараса Шевченка від 01 липня 2020 року https://geo.knu.ua/images/doc_file/aspir_doc/Vityag_NMK_01_07_2020.pdf) Також в Університеті створена “Рада

роботодавців”, основними завданнями якої є надання пропозицій щодо подальшої стратегії діяльності та розвитку Університету, внесення рекомендацій під час розроблення ОП, сприяння проходженню навчальних та виробничих практик. http://nmc.univ.kiev.ua/docs/Poloz_Rad-Robotodavc_2020.pdf.

4. Існує практика збирання, аналізу та врахування інформації щодо кар'єрного шляху випускників освітньої програми.

ОНП “Географія” проходить первинну акредитацію, тому випускників на даний час не має. Проте, географічний факультет підтримує зв'язки з випускниками безпосередньо через спілкування електронною поштою, очних зустрічей під час конференцій та презентацій, та на щорічних зустрічах на День географа. На відкритій відео зустрічі та зустрічі з експертною групою були випускники Географічного факультету, які підтвердили свої тісні зв'язки з Університетом і, безпосередньо з Географічним факультетом, дали позитивні відгуки на ОНП, що акредитується та зазначили про високу якість підготовки під час їхнього навчання в аспірантурі. Випускники аспірантури Географічного факультету працюють у ЗВО, науково-дослідних установах, державних і приватних компаніях.

5. Система забезпечення якості закладу вищої освіти забезпечує вчасне реагування на виявлені недоліки в освітній програмі та/або освітній діяльності з реалізації освітньої програми.

Вчасне реагування на виявлені недоліки в ОП та освітній діяльності забезпечується дотриманням процедур розроблення, затвердження, моніторингу та періодичного перегляду ОП, що регламентується “Положенням про систему забезпечення якості освіти та освітнього процесу”. Дане Положення регулює розподіл повноважень щодо забезпечення якості освіти в Університеті між учасниками освітнього процесу, керівництвом ОП, кафедрами і факультетами/інститутами, структурними підрозділами, керівними органами, залучення до процедур внутрішнього забезпечення всіх учасників освітнього процесу та стейкхолдерів. В Університеті діє багаторівнева система внутрішнього забезпечення якості освіти: I рівень- здобувачі; II рівень - кафедри, гаранті ОП, проектні групи; III рівень - факультети, інститути та інші структурні підрозділи, що здійснюють освітню діяльність; IV рівень - загально-університетські підрозділи, що відповідають за реалізацію заходів із забезпечення якості; V рівень - Наглядова рада, Ректор, Вчена рада. У КНУТШ запроваджено систему своєчасного реагування на виявлені недоліки в ОНП, яку забезпечує робота Сектору моніторингу якості освіти http://asp.univ.kiev.ua/doc/NP_Baza_univ/TSNUK_sector_monitoryngu.PDF та Відділу підготовки та атестації наукових кадрів, який здійснює організаційний супровід між підрозділами та кафедрами, надає фахові консультації та уніфікує дані щодо ОП. Відділом щорічно проводяться тренінги з науковими керівниками, гарантами ОП, засідання науково-технічної ради (щомісяця), під час яких доноситься актуальна інформація щодо оновлення законодавства, процедур забезпечення якості освіти у КНУТШ, що забезпечує взаємодію між всіма підрозділами у ЗВО та дозволяє вчасно реагувати на виявлені недоліки. Для виявлення потреб здобувачів регулярно проводяться опитування щодо якості освіти. Зокрема, серед недоліків, за результатами опитування можна виокремити наступні: недостатня поінформованість про процедуру захисту кваліфікаційних робіт та оскарження результатів навчання, непрозорість процесу обрання дисциплін вільного вибору, недостатність сучасного обладнання, низька актуальність та доступність навчальних матеріалів та наукової літератури, низька поінформованість про процедуру врегулювання конфліктних ситуацій в межах Університету. Відповідно до виявлених недоліків, було ухвалено рішення провести роз'яснювальну роботу з аспірантами щодо процедур захисту та оскарження результатів навчання та з питання врегулювання конфліктних ситуацій в межах Університету. В Університеті працюють над створенням репозитарію, для покращення доступу здобувачам до навчальних матеріалів та необхідної літератури. В процесі обговорення ОНП Географія були також враховані пропозиції аспірантів щодо перенесення педагогічної практики та залучення фахівців-практиків до викладання на ОНП.

6. Результати зовнішнього забезпечення якості вищої освіти (зокрема, зауваження та пропозиції, сформульовані під час попередніх акредитацій), беруться до уваги під час перегляду освітньої програми.

ОНП Географія проходить первинну акредитацію, тому зауважень та пропозицій щодо її реалізації за результатами акредитаційної експертизи ще не було. Разом з тим, за результатами акредитації ОНП “Науки про Землю” були сформульовані пропозиції і встановлені строки усунення виявлених недоліків, які були враховані під час засідання робочої групи ОНП Географія (Протокол засідання № 2 робочої групи освітньо-наукової програми «Географія» третього освітньо-наукового ступеня вищої освіти від 15 березня 2021 року). За результатами обговорення було встановлено до 01.10.2021 р. оновити зміст та наповнення робочих навчальних програм ОК-3 Методологія та організація роботи над дисертацією доктора філософії в галузі природничих наук; ОК-4 Усне наукове мовлення (Presenting Science), ВБ2 Регіональні суспільно-географічні дослідження. 2. Знайти можливість розвивати практику залучення до викладання на ОП вчених з міжнародним освітньо-науковим досвідом, а також професіоналів-практиків та роботодавців на регулярній основі. 3. Підвищувати наукову активність НПП та здобувачів за даною ОП та сприяти підвищенню статусу існуючих періодичних наукових видань факультету, зокрема Вісника Київського національного університету імені Тараса Шевченка, серія «Географія» задля включення їх до переліку періодичних

видань України, що цитуються в науко метричних базах Scopus та/або Web of Science Core Collection. Удосконалення ОНП Географія передбачене за результатами першої повноцінної апробації (випуск 2021).

7. В академічній спільноті закладу вищої освіти сформована культура якості, яка сприяє постійному розвитку освітньої програми та освітньої діяльності за цією програмою.

Під час акредитаційної експертизи ОНП Географія підтверджено залучення академічної спільноти Університету до процедур внутрішнього забезпечення якості освіти. В Університеті існують належні процедури та політика забезпечення якості вищої освіти, які регулюються нормативно-правовою базою КНУ. Академічний та адміністративний персонал, роботодавці, здобувачі вищої освіти, наукове товариство студентів та аспірантів підтвердили свою участь у формуванні заходів щодо удосконалення якості освіти за даною ОНП. Учасники освітнього процесу дотримуються принципів академічної доброчесності; застосовуються антиплагіатні програми для перевірки текстів наукових і дисертаційних робіт аспірантів, а також наукових публікацій та дисертацій НПП. Університет сприяє популяризації серед НПП, молодих вчених і аспірантів напрямів забезпечення якості освіти. Спількування зі стейкхолдерами показало, що члени академічної спільноти сприймають політику та процедури забезпечення якості як корисні та готові долучатися до удосконалення внутрішньої системи забезпечення якості.

Загальний аналіз щодо Критерію 8:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 8.

В Університеті сформована культура якості освіти, діє ефективна система внутрішнього забезпечення якості освіти, що дозволяє вчасно реагувати на виявлені недоліки. Процедури і політика забезпечення якості сприймаються як корисні й ефективні. Роботодавці залучені до процедур забезпечення якості ОП як партнери. Здобувачі безпосередньо та через органи студентського самоврядування долучаються до процедур моніторингу ОНП. Систематично проводяться тренінги для гарантів ОП та наукових керівників, з метою ефективної взаємодії всіх структурних підрозділів, які забезпечують реалізацію ОНП. Університет має практику застосування програм для виявлення плагіату у кваліфікаційних роботах та проводяться заходи з популяризації академічної доброчесності, що сприяє розвитку ОНП.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 8.

Недоліків у контексті критерію 8 ЕГ не виявлено.

Рівень відповідності Критерію 8.

Рівень А

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 8.

Відповідність даного критерію рівню А забезпечується наявною в Університеті ефективною багаторівневою системою внутрішнього забезпечення якості, яка дозволяє вчасно реагувати на виявлені недоліки. Учасники освітнього процесу та стейкхолдери безпосередньо залучені до цих процедур. В Університеті сформована висока культура якості, яка сприяє постійному розвитку ОНП та освітньої діяльності за цією програмою.

Критерій 9. Прозорість та публічність:

1. Визначені чіткі і зрозумілі правила і процедури, що регулюють права та обов'язки всіх учасників освітнього процесу, є доступними для них та послідовно дотримуються під час реалізації освітньої програми.

У ЗВО розроблена нормативно-правова база, що регулює права та обов'язки всіх учасників освітнього процесу. Учасники освітнього процесу ознайомлені та послідовно дотримуються цих правил згідно зі: Статутом Університету <http://www.univ.kiev.ua/pdfs/statut/statut-22-02-17.pdf>. Колективним договором <http://prof.univ.kiev.ua/prof/2011-06-14-16-17-19/2011-06-24-09-23-37/283-2013-02-15-05-39-54.html> Положенням про організацію освітнього процесу у КНУТШ http://nmc.univ.kiev.ua/docs/Poloz_org_osv_proc-2018.pdf Положенням про систему забезпечення якості

освіти та освітнього процесу <http://nmc.univ.kiev.ua/docs/Polojennya%20QAS%202019.pdf> Етичним кодексом університетської спільноти <https://bit.ly/34DEyI8> Положення про порядок реалізації студентами права на вільний вибір навчальних дисциплін [http://nmc.univ.kiev.ua/docs/Poriadok%20vyboru%20dyscyplin%20\(03_12_2018\).PDF](http://nmc.univ.kiev.ua/docs/Poriadok%20vyboru%20dyscyplin%20(03_12_2018).PDF). Положенням про Науково-методичну раду КНУТШ [http://nmc.univ.kiev.ua/docs/Poloz_NMR%20\(1\).pdf](http://nmc.univ.kiev.ua/docs/Poloz_NMR%20(1).pdf). Положенням про Раду молодих вчених КНУТШ <http://senate.univ.kiev.ua/wp-content/uploads/2019/11/нова-редакція-Положення-про-Раду-молодих-вчених.pdf> Порядком конкурсного відбору на посади науково-педагогічних працівників у КНУТШ http://senate.univ.kiev.ua/wp-content/uploads/2016/05/IMG_0001.pdf. Всі документи, що регулюють освітній процес у ЗВО є доступними та зрозумілими для всіх учасників освітнього процесу на знаходяться у вільному доступі на офіційному сайті. Під час відео зустрічей ЕГ з персоналом та здобувачами було підтверджено, що всі учасники освітнього процесу ознайомлені з даними документами, які є для них зрозумілими.

2. Заклад вищої освіти не пізніше ніж за місяць до затвердження освітньої програми або змін до неї оприлюднює на своєму офіційному веб-сайті відповідний проект з метою отримання зауважень та пропозицій заінтересованих сторін.

Оскільки повний перегляд ОНП “Географія” заплановано після повноцінної апробації ОНП (випуск 2021), то після оновлення, проект ОНП буде оприлюднено на сайті Університету для обговорення. На даний час зміни до ОНП вносились тільки до окремих ОК та навчального плану, тому проект ОНП не оприлюднювався. На веб сторінці Географічного факультету у розділі “Аспірантура та докторантура” розміщена діюча ОНП, до якої можна вносити пропозиції он лайн, за вказаною ел. адресою <https://geo.knu.ua/uk/aspirantura-ta-doktorantura.html>.

3. Заклад вищої освіти своєчасно оприлюднює на своєму офіційному веб-сайті точну та достовірну інформацію про освітню програму (включаючи її цілі, очікувані результати навчання та компоненти) в обсязі, достатньому для інформування відповідних заінтересованих сторін та суспільства.

Університет своєчасно оприлюднює інформацію стосовно освітнього процесу. На веб сторінці Географічного факультету та Аспірантури та докторантури оприлюднено описи ОНП, її зміст та ПРН, навчальні плани (2017 та 2020 рр), робочі програми, програма комплексного іспиту з географії, графіки екзаменаційних сесій для аспірантів, нормативні документи, що регулюють порядок проходження асистентської практики. Всі документи знаходяться у вільному доступі для всіх зацікавлених осіб.

Загальний аналіз щодо Критерію 9:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 9.

Вся необхідна інформація, яка регулює освітній процес у КНУТШ є у вільному доступі на сайті Університету. Також розміщені на сайті ОНП, навчальні плани та робочі програми. Університет відкритий до обговорення та внесення пропозицій стейкхолдерів та надає таку можливість через оприлюднення контактів, на які можна надсилати зауваження та пропозиції.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 9.

Недоліків в ОНП “Географія” за даним критерієм не виявлено.

Рівень відповідності Критерію 9.

Рівень А

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 9.

В Університеті наявні чіткі та зрозумілі правила регулювання освітнього процесу. Вся нормативно-правова база є у вільному доступі для ознайомлення всіх зацікавлених осіб. Інформація щодо цілей, змісту та очікуваних результатів навчання ОНП надається в повному обсязі аспірантам, шляхом розміщення її на сайті та безпосереднього спілкування з НПП. Позитивною практикою прозорості і публічної діяльності ЕГ розглядає наявність на сайті Аспірантури, докторантури та ад'юнктури (<http://asp.univ.kiev.ua/index.php/normativno-pravova-baza/208-zminy-do>

onp-ta-navchalnykh-planiv-pidhotovky-doktoriv-filosofiyi), опублікованих наказів про затвердження та зміни до ОНП, що реалізуються в Університеті, звіти про анкетування так і можливість внесення пропозицій та зауважень до ОНП на електронну адресу ГФ.

Критерій 10. Навчання через дослідження:

1. Зміст освітньо-наукової програми відповідає науковим інтересам аспірантів (ад'юнктів) і забезпечує їх повноцінну підготовку до дослідницької та викладацької діяльності у закладах вищої освіти за спеціальністю та/або галуззю.

Зміст ОНП "Географія" є класичним для підготовки аспірантів за даною спеціальністю, відповідає їх науковим інтересам та містить всі необхідні освітні та наукові компоненти для повноцінної підготовки до науково-дослідницької, науково-організаційної та викладацької діяльності. Освітня складова дозволяє здобути глибокі знання з обраної спеціалізації, універсальні навички дослідника, а також набути педагогічної майстерності викладання фахових дисциплін географічного циклу у ЗВО. На підставі ознайомлення ЕГ із індивідуальними планами аспірантів з'ясовано, що до навчальних планів включено дисципліни, що є дотичними до тематики дисертаційних досліджень. Так, до навчального плану аспіранта Бончковського О.С., що навчається на кафедрі «Землезнавства та геоморфології», включено вибіркові дисципліни «Методика геоінформаційного забезпечення картографічного моделювання» та «Основи інформаційних технологій», що є дотичними до теми дисертаційного дослідження: «Палеогеографічна етапність утворення лесово-грунтових розрізів Волинської височини». До навчального плану аспіранта Ковальчука А.І., що навчається на кафедрі «Геодезії та картографії», увійшли дисципліни «Методика геоінформаційного забезпечення картографічного моделювання», «Регіональні суспільно-географічні дослідження», що сприяють повноцінному розумінню проблем картографування річково-басейнових систем, зокрема малих річок та управління природокористуванням за басейновим принципом у межах тематики дисертаційного дослідження «Атласне картографування річково-басейнових систем (на прикладі басейну річки Бистриця)». Необхідні навчальні дисципліни, зокрема «Основи геоінформаційних технологій» та «Регіональні суспільно-географічні дослідження», включено до навчального плану аспірантки Ковальчук І.В. (тема дисертаційного дослідження «Суспільно-географічне дослідження курортних поселень Львівської області (на прикладі бальнеологічних курортів)»). Відповідні компоненти існують також у навчальних планах інших аспірантів, що навчаються на ОНП "Географія". Загалом достатній перелік вибіркових дисциплін дозволяє всім аспірантам здійснити вибір тих освітніх компонентів, що надають необхідну освітню підтримку їхньому науковому дослідженню.

2. Наукова діяльність аспірантів (ад'юнктів) відповідає напряміві досліджень наукових керівників.

Вільний та цілеспрямований вибір наукового керівника здобувачем ОНП ґрунтується на можливості ознайомлення з актуальними науковими інтересами та вибраними науковими працями викладачів на веб-сторінці географічного факультету; <http://geo.univ.kiev.ua/uk/navchalno-metodichna-ta-naukova-literatura.html>). Тематичні напрями наукових досліджень географічного факультету обрали 14 здобувачів. Науковими керівниками здобувачів географічного напрямку є професори і доценти географічного факультету, які здебільшого мають наукові ступені докторів і кандидатів географічних наук, зокрема професори, доктори географічних наук Запотоцький С.П., Мезенцев К.В., Даценко Л.М., Гродзинський М.Д., Герасименко Н.П. та доцент, кандидат географічних наук Провотар Н.І. Так, тема дисертаційного дослідження здобувача Коріненка В.В. «Соціально-економічний розвиток центрів адміністративних районів у сфері впливу міста Києва, корелює з тематикою наукового керівника, проф. Мезенцева К.В. – міська геополітика, міська ідентичність (<https://orcid.org/0000-0002-3515-4187>) тощо. Щодо публікацій у співавторстві, то напр., проф. Запотоцький С.П. науковий керівник аспірантів Голуб Ю.М. і Ковальчук (Горин) І.В. опублікував низку праць зі здобувачами, дотичних до напрямку їх наукових досліджень (http://visnyk-geo.univ.kiev.ua/?page_id=5846&lang=uk; http://visnyk-geo.univ.kiev.ua/?page_id=7069&lang=en; <https://doi.org/10.15421/112037>). Доцент Провотар Н.І. науковий керівник здобувача Паренюка В.А. (тема дисертаційного дослідження «Суспільно-географічне дослідження міграцій молоді України») опублікувала у співавторстві з аспірантом статтю у науковому журналі «Економічна та соціальна географія» (<https://doi.org/10.17721/2413-7154/2020.83.12-20>) та у Віснику КНУТШ/Географія (https://visnyk-geo.knu.ua/?page_id=8015&lang=uk). Загалом, необхідно зазначити, що наукові керівники здобувачів вищої освіти на ОНП є активними дослідниками, які систематично проводять наукові дослідження, здійснюють апробацію отриманих результатів на міжнародних науково-практичних конференціях та у публікаціях (наведені у таблиці 2), дотичних до тематики дисертаційних досліджень здобувачів або суміжних із ними.

3. Заклад вищої освіти організаційно та матеріально забезпечує в межах освітньо-наукової програми можливості для проведення і апробації результатів наукових досліджень відповідно до тематики аспірантів (ад'юнктів) (проведення регулярних конференцій, семінарів, колоквиумів, доступ до використання лабораторій, обладнання тощо).

ЕГ пересвідчилася у достатньому рівні забезпеченості матеріально-технічними ресурсами в межах ОНП та наявності можливостей для проведення польових і лабораторно-аналітичних наукових досліджень у межах Богуславської та

Ясінянської навчально-наукових баз. Здобувачі мають змогу проводити наукові дослідження з використанням сучасного спеціалізованого програмного забезпечення, ГІС-моделювання, МТБ НДС «Регіональних проблем економіки і політики» та у навчальних лабораторіях географічного факультету. На сьогоднішній день на географічному факультеті функціонує «Науково-дослідний сектор гідроекології і гідрохімії» і Дослідницько-освітня лабораторія вільного геопросторового програмного забезпечення» та навчальні лабораторії: «Геодезії та картографії», «Цифрової фотограмметрії», «Ґрунтознавства і палеогеографічних досліджень», «Інформаційних технологій географії» «Екологічного ландшафтознавства». На географічному факультеті використовується ліцензійне (для навчально-наукових цілей) програмне забезпечення: Schlumberger Petrel, PetroMod, Geopoint, Power Shell, ArcGIS Desktop, SPSS, MapInfo, Surfer, Geosoft Oasis Montage, Геоінформаційні системи з відкритим програмним кодом (QGIS 3.10 (ліцензія GNU General Public License, без обмежень на кількість робочих місць)), в т.ч. серверні ГІС, програмний продукт Strategic Intelligence (WEF) відкритого доступу. Пристрої, обладнання та програмне забезпечення, які використовуються для проведення наукових досліджень, оновлюються. (<http://geophys.knu.ua/research/laboratorii/>). Згідно до наказу МОН України від 19.11.2019 № 1439 функціонує Центр колективного користування науковим обладнанням «Новітні дослідницькі технології в біології і медицині», засновник - КНУТШ, де є обладнання, яке можуть використовувати здобувачі для здійснення наукових робіт. Здобувачі мають вільний та безоплатний доступ до інфраструктури та інформаційних ресурсів (зокрема у мережі Internet шляхом технології Wi-Fi). Для здобувачів організована можливість виконувати дослідження також на базі інших наукових установ, підприємств, фірм: І. Кравчук – Інститут геофізики імені С.І. Субботіна НАН України; О. Гаврилюк – Інститут демографії та соціальних досліджень імені М.В. Птухи НАН України; О. Бончковський НДС Університету, тощо. У межах ОНП існує дієва система «внутрішньої» апробації результатів власних наукових досліджень здобувачів, передусім на семінарах відповідних кафедр. ЗВО є засновником наукових видань, які є фаховими зі спеціальності 106 Географія (Вісник КНУ імені Тараса Шевченка. Географія, входить до категорії Б, індексується у наукометричній базі Index Copernicus; «Часопис картографії», збірник наукових праць, який внесено до переліку фахових видань України), в яких регулярно публікують результати наукових досліджень здобувачі даної ОНП та їх наукові керівники. Здобувачі беруть участь у всеукраїнських та міжнародних науково-практичних конференціях.

4. Заклад вищої освіти забезпечує можливості для долучення аспірантів (ад'юнктів) до міжнародної академічної спільноти за спеціальністю, зокрема через виступи на конференціях, публікації, участь у спільних дослідницьких проектах тощо.

На підставі аналізу документів та проведених зустрічей у фокус-групах ЕГ пересвідчилась у тому, що в Університеті створено необхідні умови для введення здобувачів третього рівня вищої освіти у міжнародну академічну спільноту. Підґрунтям цього є низка документів ЗВО: Стратегічний план розвитку Університету на період 2018-2025 рр. (http://asp.univ.kiev.ua/doc/NP_Baza_univ/Development-strategic-plan_2018-2025.pdf), Положення про порядок реалізації права на академічну мобільність КНУТШ (http://mobility.univ.kiev.ua/?page_id=804&lang=uk), Стратегія міжнародного співробітництва КНУТШ (http://mobility.univ.kiev.ua/?page_id=1566&lang=uk), Водночас здійснюється функціонування на постійній основі координаційної та консультативної структури «Відділ академічної мобільності КНУТШ» (<http://www.univ.kiev.ua/ua/dep/academic-mobile>). Позитивними практиками ЗВО є призначення «Координаторів академічної мобільності» (http://mobility.univ.kiev.ua/?page_id=195&lang=uk). Керівником проектів з міжнародних відносин на географічному факультеті є доц. Мотузенко О.О. Для здобувачів третього рівня вищої освіти ЗВО існує широкий вибір програм академічної мобільності (<http://mobility.univ.kiev.ua/?cat=51&lang=uk>). ЗВО активно співпрацює у межах програми академічної мобільності Erasmus+ (http://mobility.univ.kiev.ua/?page_id=179&lang=uk) передусім: Erasmus+ у Гірничій школі Хансі Університету Лотаринґія, Erasmus+ Universitat de València. Географічний факультет має тісні зв'язки з Університетом імені Казимира Великого в Бидгощі (Польща); з Університетом Камеріно (Італія); з Аахенським технічним університетом (RWTH Aachen); з Університетом імені Лоранда Етвеша (Угорщина); Університетом Осло (Норвегія), Зальцбургським університетом (Австрія), Талліннським університетом (Естонія), Лейбніцьким Інститутом регіональної географії (Лейпциг, Німеччина) та Інститутом географічних досліджень Угорської академії наук, з університетом Британської Колумбії (м. Ванкувер, Канада). Позитивними кроками на шляху створення умов введення здобувачів у міжнародну академічну спільноту є проходження аспірантами стажування (спільне міжнародне наукове керівництво) у Талліннському університеті (Естонія), Університеті імені Лоранда Етвеша (Угорщина) та Університеті Осло (Норвегія). Важливим шляхом долучення здобувачів до міжнародної академічної спільноти є участь у міжнародних наукових конференціях та семінарах (за результатами яких здобувачі мають змогу публікувати статті у провідних вітчизняних та закордонних виданнях). Напр., у 2019 - 2020 рр. було організовано і проведено декілька конференцій та семінарів міжнародного та всеукраїнського рівня за участю здобувачів та НПП географічного факультету (<https://geo.knu.ua/uk/20-11-2014-naukova-robot/20-11-2014-naukova-robot.html>).

5. Існує практика участі наукових керівників аспірантів у дослідницьких проектах, результати яких регулярно публікуються та/або практично впроваджуються.

На ГФ функціонують потужні наукові школи географічних досліджень теоретичного та прикладного спрямування у поєднанні із сучасними інноваційними трендами. Передусім виокремлюються наступні: регіональних природничо-географічних досліджень, суспільно-географічних досліджень, конструктивно-географічних досліджень, картографо-геодезичних досліджень, досліджень у сфері туризму та курортів та гідрометеорологічних досліджень. Всі наукові керівники аспірантів беруть участь у наукових держбюджетних темах, а також міжнародних дослідницьких проектах, результати виконання яких публікуються як у фахових виданнях України, так і за

кордоном. Наукові керівники та аспіранти проводять наукові дослідження у рамках фундаментального дослідження №19БФО50-01 «Реконструкція природних умов ареалів проживання людини на території України в доісторичний та історичний час» (наук. кер. – д.г.н., проф. Герасименко Н.П.), у межах білатерального проекту 19ДПО50-02 «Неоднозначні приміські простори: порівняльний аналіз місцевих траєкторій розвитку та мінливі повсякденні практики» та грантової тематики «Українські міста на лінії геополітичного розлому: міська ідентичність, геополітика, міська політика» (наук. кер. – д.г.н., проф. Мезенцев К.В.), держбюджетної науково-дослідної теми 18БПО50-01: «Гідроecологічна оцінка та прогноз гідроенергетичного потенціалу річок України в умовах кліматичних змін» (наук. кер. – д.г.н., проф. Ободовський О.Г.), та кафедральних науково-дослідних тем, зокрема - 19КПО50-02 «Проектування та розробка картографічного інтерактивного ресурсу з географії для закладів вищої освіти» (науковий керівник - кандидат географічних наук, доцент Остроух В.І.) та ін. На підставі результатів виконання бюджетних та кафедральних тем опубліковано понад 100 статей у фахових виданнях України та 25 статей у журналах, що входять до наукометричних баз даних, підготовлено монографії українською та англійською мовою. З 2018 року проф. Мезенцев К.В. бере участь у міжнародному дослідницькому проекті «Українські міста на лінії геополітичного розлому: міська ідентичність, геополітика та міська політика», що фінансується Науковою Радою Норвегії (<http://geokiyv.org/en/ukrgeopol>). Проф. Гродзинський М.Д. бере участь у проекті рамкової програми наукових досліджень та інновацій Європейського Союзу Горизонт 2020 (Грантова угода № 642224) (http://www.freewat.eu/sites/default/files/Grodzinsky_Svidzinska_FREEWAT4UGS.pdf), результати яких публікуються у фахових виданнях та доповідаються на міжнародних семінарах та конференціях. КНУТШ є засновником численних наукових видань, більшість яких є фаховими зі спеціальності "Географія" (Вісник КНУТШ. Географія, входить до категорії Б, індексується у наукометричній базі Index Copernicus; «Часопис картографії», збірник наукових праць, який внесено до переліку фахових видань України), в яких регулярно публікуються результати наукових досліджень аспірантів та їх наукових керівників.

6. Заклад вищої освіти забезпечує дотримання академічної доброчесності у науковій діяльності наукових керівників та аспірантів (ад'юнктів), зокрема вживає заходів для виключення можливості здійснення наукового керівництва особами, які вчинили порушення академічної доброчесності.

Необхідні процедури дотримання академічної доброчесності в КНУТШ є визначеними, зрозумілими та оприлюдненими у відкритому доступі. Для дотримання академічної доброчесності в університеті прийнято: «Положення про систему виявлення та запобігання академічному плагіату у КНУ імені Тараса Шевченка» (http://geo.univ.kiev.ua/images/doc_file/aspir_doc/aspir_plagiat.pdf). В Університеті проводяться семінари, наради, круглі столи, присвячені питанням академічної доброчесності, зокрема, На ГФ організовано міжнародний круглий стіл для аспірантів за участі представників Університету Мінью Джуан Сарменто (Португалія) та проф. Мезенцева К.В. на тему: «Про стан та актуальні зміни у вищій географічній освіті в Україні». 26.04.2018 р. КНУТШ уклав Договір про співпрацю із компанією «Антиплагіат». Відтак КНУТШ використовує програмний продукт, розроблений цією компанією, – сервіс пошуку ознак плагіату Unicheck. 19.11.2020 р. відбувся онлайн семінар, присвячений застосуванню інструментів Google у сфері наукових досліджень та публікацій. На цих заходах були обговорені питання боротьби із академічним плагіатом, технологічні та процедурні рішення, досвід міжнародних партнерів у впровадженні освітніх інновацій, нових вимог й рекомендацій МОН і НАЗЯВО, які стосуються академічної доброчесності. У межах курсів підвищення кваліфікації для викладачів географічного факультету декілька занять були присвячені академічній доброчесності та програмному забезпеченню для боротьби із плагіатом. Позитивними практиками Університету є започаткування у 2009 р. прикладних соціологічних досліджень UNIDOS (Університетське ДОслідження) до Змісту якого (UNIDOS-13: опитування студентів КНУТШ) на постійній основі входить п.9. «Нечесна поведінка: практика плагіату і списування» (http://unidos.univ.kiev.ua/sites/default/files/files/realiz_un_13_2-6k.pdf). До популяризації академічної доброчесності залучаються Студентський парламент та Наукове товариство студентів та аспірантів. Під час зустрічей у фокус-групах ЕГ було виявлено, що всі учасники освітнього процесу за даною ОНП усвідомлюють принципи академічної доброчесності та послідовно дотримуються їх, поділяють принципи культури якості вищої освіти. Позитивними практиками в ЗВО є створення Науково-консультаційного центру, який надає послуги щодо технічної перевірки дисертаційних робіт на предмет академічної доброчесності за допомогою сервісу пошуку ознак плагіату Unicheck. Допустимий рівень текстових запозичень не може перевищувати 15%. За результатами перевірки формується звіт подібності з яким працює експерт, який аналізує тестові збіги і дає заключення до чого вони відносяться. НПП регулярно публікують результати наукових досліджень в провідних фахових виданнях (табл. 2), де в обов'язковому порядку здійснюється перевірка на плагіат. У рамках даної ОНП випадків порушення академічної доброчесності учасниками освітнього процесу та призначення науковими керівниками осіб, які раніше вчинили порушення академічної доброчесності не виявлено.

Загальний аналіз щодо Критерію 10:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 10.

Зміст ОНП відповідає науковим інтересам аспірантів та містить всі необхідні освітні та наукові компоненти для повноцінної підготовки до науково-дослідницької, науково-організаційної діяльності. Наукова діяльність аспірантів повністю відповідає пріоритетним науковим напрямкам, які за своєю сутністю представляють сформовані наукові школи та світовим трендам географічних досліджень наукових керівників. Достатній рівень забезпеченості матеріально-технічними ресурсами та наявність можливостей для проведення теоретичних та прикладних наукових досліджень в природничому, суспільному та картографічному блоках сучасної географічної науки. В Університеті

створено умови для введення здобувачів у міжнародну академічну спільноту, функціонують програми міжнародної мобільності, аспіранти беруть участь в міжнародних конференціях та проектах. Функціонують загальнонавчальні наукові школи із багаторічними традиціями географічних досліджень теоретичного та прикладного спрямування у поєднанні із сучасними інноваційними трендами. Всі наукові керівники аспірантів беруть участь у наукових держбюджетних та кафедральних темах, а також міжнародних дослідницьких проектах, результати виконання яких публікуються як у фахових виданнях України, так і за кордоном. Університет забезпечує дотримання академічної доброчесності у науковій діяльності наукових керівників та аспірантів, проводить численні заходи щодо популяризації доброчесності та унеможливлення здійснення наукового керівництва особами, які вчинили порушення академічної доброчесності.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 10.

Експертною групою не було виявлено недоліків ОНП “Географія” в рамках критерію 10.

Рівень відповідності Критерію 10.

Рівень А

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 10.

ОНП “Географія” повністю відповідає науковим інтересам аспірантів та містить всі необхідні освітні та наукові компоненти для повноцінної підготовки до науково-дослідницької, науково-організаційної діяльності. Передусім, необхідно зазначити, що позитивною стороною ОНП є гнучкість фахової підготовки аспіранта, оскільки до навчальних планів включено дисципліни, що є дотичними до тематики дисертаційних досліджень, а програма окремої дисципліни створюється за безпосередньої участі конкретного здобувача. В КНУТШ функціонують потужні наукові школи, що у поєднанні з новітніми інноваційними трендами (наприклад, «Українські міста на лінії геополітичного розлому: міська ідентичність, геополітика, міська політика», «Сучасні технології моніторингу природних та природно-техногенних процесів для оцінки впливу на об’єкти критичної інфраструктури», «Реконструкція природних умов ареалів проживання людини на території України в доісторичний та історичний час», «ГІС в задачах природокористування і моніторингу стану навколишнього середовища» тощо) сприяє якісній підготовці аспірантів, здатного до індивідуальної науково-дослідницької, науково-організаційної, педагогічно-організаційної та практичної діяльності у галузі 10 Природничі науки, а також викладацької роботи у ЗВО. Наукова діяльність аспірантів повністю відповідає пріоритетним науковим напрямкам та світовим інноваційним трендам географічних досліджень наукових керівників. Достатній рівень забезпеченості матеріально-технічними ресурсами та наявність можливостей для проведення теоретичних та прикладних наукових досліджень у природничому, суспільному та картографічному блоках сучасної географічної науки. В Університеті створено умови для введення здобувачів у міжнародну академічну спільноту, функціонують програми міжнародної мобільності, аспіранти беруть участь в міжнародних конференціях та проектах. Всі наукові керівники аспірантів беруть участь у наукових держбюджетних та кафедральних темах, а також міжнародних дослідницьких проектах, результати виконання яких публікуються як у фахових виданнях України, так і за кордоном. Університет забезпечує дотримання академічної доброчесності у науковій діяльності наукових керівників та аспірантів. Відтак, аналіз сильних сторін та інноваційних практик запроваджених в КНУТШ, дозволяють експертній групі оцінити ОНП за 10-тим критерієм на рівні А.

IV. Інші спостереження

У цьому розділі експертна група може викласти інші спостереження, пов’язані із освітньою програмою, освітньою діяльністю за цією програмою або процедурою проведення акредитації.

дані відсутні

V. Підсумки

На думку експертної групи, підстави для прийняття рішення про відмову в акредитації ОП, не пов'язані із відповідністю Критеріям оцінювання якості освітньої програми, **відсутні**.

За результатами акредитаційної експертизи експертна група вважає, що освітня програма відповідає Критеріям за наступними рівнями відповідності:

Критерій 1. Проектування та цілі освітньої програми	B
Критерій 2. Структура та зміст освітньої програми	B
Критерій 3. Доступ до освітньої програми та визнання результатів навчання	A
Критерій 4. Навчання і викладання за освітньою програмою	A
Критерій 5. Контрольні заходи, оцінювання здобувачів вищої освіти та академічна доброчесність	B
Критерій 6. Людські ресурси	A
Критерій 7. Освітнє середовище та матеріальні ресурси	B
Критерій 8. Внутрішнє забезпечення якості освітньої програми	A
Критерій 9. Прозорість та публічність	A
Критерій 10. Навчання через дослідження	A

За результатами акредитаційної експертизи рішенням експертної групи є **акредитація з визначенням "зразкова"**.

Додатки до звіту:

Документ	Назва файла	Хеш файла
Додаток	<i>Vityag_NMK_01_07_2020.pdf</i>	eMpcxrzoNavzNypkIofudbMFtDOWtEDVaZwAS3vW Ico=
Додаток	<i>посилання на матер-тех базу.pdf</i>	lrTtuoAnKYgwJY5pf7N4JjyaNxoo4ZNnxhXZEEfoJBI =
Додаток	<i>про врахування зауважень.pdf</i>	2obgEQfG5jDdAt1iZjtWXMxKikRNJ1yeiMXOi8BXZ XQ=
Додаток	<i>інф. про викладачів.pdf</i>	Ff6u6NpoLVbBembX1cNEz8Mip7Y6vwAoWT7sg6Ca QVc=

Шляхом підписання цього звіту ми стверджуємо, що провели акредитаційну експертизу у повній відповідності із Положенням про акредитацію освітніх програм, за якими здійснюється підготовка здобувачів вищої освіти, та інших актів законодавства, а також здійснювали свої функції добросовісно, неупереджено і доброчесно.

Документ підписаний кваліфікованими електронними підписами.

Керівник експертної групи

Кирильчук Андрій Андрійович

Члени експертної групи

Прасул Юлія Іванівна

Брайнінгер Ольга Іванівна